

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

***PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA BRANIEWA
NA LATA 2008-2011 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2012-2015***

***PLANU GOSPODARKI ODPADAMI DLA MIASTA BRANIEWA
NA LATA 2008-2011 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2012-2015***

PROGRAMU USUWANIA AZBESTU DLA MIASTA BRANIEWA

Listopad, 2009

RAMID

specjalistyczne rozwiązania

Autor:

mgr inż. Barbara Makowska

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami, Programu Usuwania Azbestu
dla Miasta Braniewo na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015*

SPIS TREŚCI

Nr	Tytuł	Strona
1.	Wprowadzenie	5
1.1	Podstawa prawna	5
1.2.	Zawartość opracowań	7
1.2.1.	Program ochrony środowiska dla miasta Braniewa na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015	7
1.2.2.	Plan gospodarki odpadami dla miasta Braniewa na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015	8
1.2.3.	Program usuwania azbestu dla miasta Braniewa	9
1.3.	Cel opracowania	10
1.4.	Metodologia i źródła	10
2.	Powiązania z innymi dokumentami	12
2.1.	Cele zakładane przez POŚ Miasta Braniewo	13
2.2.	Cele zakładane przez PGO Miasta Braniewo	16
2.3.	Cele zakładane przez Program usuwania azbestu z terenu miasta Braniewo	22
3.	Charakterystyka gminy miejskiej	23
3.1.	Położenie	23
3.2.	Demografia	24
3.3.	Gospodarka	24
3.4.	Geomorfologia i klimat	25
4.	Analiza stanu środowiska	27
4.1.	Kopaliny i gleby	27
4.2.	Flora i lasy	29
4.3.	Fauna	30
4.4.	Powietrze atmosferyczne, chemizm opadów i hałas	30
4.5.	Promieniowanie	34
4.6.	Wody powierzchniowe i podziemne	35
4.7.	Gospodarka odpadami	38
4.8.	Ochrona przyrody	40
5.	Problemy oś na terenie miasta	41
6.	Wpływ na obszary natura 2000	42
7.	Identyfikacja ewentualnych wpływów na środowisko przedsięwzięć zakładanych planami	44
7.1.	Określenie potencjalnych wpływów na środowisko celów i działań zakładanych przez „Program ochrony środowiska miasta Braniewo na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015”	46
7.2.	Określenie potencjalnych wpływów na środowisko celów i działań zakładanych przez „Plan gospodarki odpadami dla miasta Braniewa na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015”	54
7.3.	Określenie potencjalnych wpływów na środowisko celów i działań zakładanych przez „Program usuwania azbestu z terenu miasta Braniewo”	57
8.	Oddziaływania transgraniczne	59
9.	Możliwe zmiany w środowisku w przypadku nie podjęcia działań zakładanych przez projekty	59
10.	Analiza rozwiązań alternatywnych	60
11.	Monitoring, metody analizy skutków	62
12.	Zalecenia i wnioski	63
13.	Streszczenie	65
14.	Literatura i materiały źródłowe	70
	Spis tabel	71

Wykaz skrótów:

BAT - Best Available Techniques (najlepsze dostępne techniki)

GUS – Główny Urząd Statystyczny

PGO – Plan Gospodarki Odpadami

POŚ – Program Ochrony Środowiska

PUA – Program Usuwania Azbestu

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Zzo – Zakład zagospodarowania odpadów

1. Wprowadzenie

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko dla projektów programów, planów i polityk wynikający kiedyś z ustawy Prawo Ochrony Środowiska został przeniesiony do ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227 z późn. zm.). W związku z tym gmina miejska Braniewo została zobowiązana do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektów planu gospodarki odpadami, programu ochrony środowiska oraz planu usuwania azbestu. Ponieważ wymienione plany, programy są dokumentami współistniejącymi, zależnymi od siebie, zawierającymi szereg wspólnych lub powiązanych działań tematyczną ocenę przeprowadzono dla nich łącznie.

1.1. Podstawa prawna

Podstawą prawną dokonywania tego typu prognoz jest ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227 z późn. zm.). Zakres prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art.51 w/w ustawy i powinien zawierać:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

określać, analizować i oceniać:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
  - różnorodność biologiczną,
  - ludzi,
  - zwierzęta,
  - rośliny,
  - wodę,
  - powietrze,
  - powierzchnię ziemi,
  - krajobraz,
  - klimat,
  - zasoby naturalne,
  - zabytki,
  - dobra materialnez uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

oraz przedstawiać:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,

- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Przy czym informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu jak również etapu jego przyjęcia w procesie opracowywania projektów dokumentów z nim powiązanych. Ponadto uwzględnia się informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

Na podstawie art. 53 organ sporządzający prognozę ma obowiązek uzgodnienia jej zakresu i stopnia szczegółowości z właściwymi organami (tu: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska oraz Wojewódzki Inspektor Sanitarny). Obowiązek ten został spełniony, uwzględniono w niniejszym opracowaniu uwagi w/w organów i instytucji.

1.2. Zawartość opracowań

1.2.1 Program ochrony środowiska dla miasta Braniewa na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015

„Program ochrony środowiska dla miasta Braniewa na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015” został sporządzony zgodnie z wymogami ustawy Prawo Ochrony Środowiska i stanowi aktualizację poprzedniego „Programu...”. Jego treść w dużej mierze wynika z opracowań wyższego szczebla, stanowiących wytyczne i określających ogólne kierunki działań w tym obszarze.

Dokument ten zawiera charakterystykę regionu i miasta z punktu widzenia położenia, demografii i gospodarki oraz określa aktualny stan jakości środowiska na terenie miasta.

Ponadto precyzuje możliwy i obecny wpływ działalności człowieka na poszczególne elementy środowiska m.in. poprzez gospodarkę wodno-ściekową czy odpadami, zanieczyszczenia powietrza, w tym hałas i promieniowanie itd. Głównym punktem „Programu...” jest określenie głównych kierunków działań oraz przyporządkowanie im charakterystycznych celów i przedsięwzięć zmierzających do ich realizacji. Z prawidłowym wykonaniem założeń opracowania wiąże się właściwe ich zaplanowanie, poprzez ustalenie terminów, podmiotów odpowiedzialnych oraz nakładów finansowych i źródeł finansowania. Elementy te stanowią więc kolejny punkt „Programu...”. Aby możliwa była ocena realizacji i kontrola założonych „Programem...” celów, opracowano zestaw wskaźników charakteryzujących stan środowiska oraz kompleksową ocenę realizacji założeń i działań.

W końcowej fazie określono również potencjalne możliwości wpływu na środowisko przedsięwzięć zakładanych „Programem...”. Stwierdzono, iż przy zapewnieniu zachowania kierunków ochrony dziedzictwa przyrodniczego, prowadzenia całokształtu gospodarki zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju i racjonalnego wykorzystywania zasobów, materiałów, wody i energii, jak również poprawy bezpieczeństwa ekologicznego można założyć przynajmniej nie pogorszenie się stanu środowiska naturalnego w związku z realizacją „Programu...”. Ponadto odpowiednie postępowanie, zgodnie z prawem, zapewnia zgodność niniejszego dokumentu z wytycznymi prawa oraz aktualną „Polityką Ekologiczną Państwa...” i „Programami...” wyższego szczebla, jak również strategiami rozwoju miasta i powiatu.

1.2.2. Plan gospodarki odpadami dla miasta Braniewa na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015

„Plan gospodarki odpadami dla miasta Braniewa na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015” został sporządzony jako aktualizacja poprzedniego „Planu...”, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo Ochrony Środowiska (tekst jednolity Dz. U 2008 nr. 25 poz. 150 z późn. zm.), ustawą z dnia 27.04.2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2007 nr 39 poz. 251 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 09 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. 2003 nr 66 poz. 620 z późn. zm).

„Plan...” we wstępnym etapie określa charakterystykę regionu i miasta z punktu widzenia położenia, demografii i gospodarki. Kolejno opisuje aktualny stan prowadzonej gospodarki odpadowej oraz prognozuje prawdopodobne, zakładane zmiany w zakresie ilości i rodzajów odpadów w latach 2008-2015. Następnie w „Planie...” ujęto, w dużej części zaadoptowane z podobnych opracowań wyższego szczebla, kierunki, cele i sprecyzowanie działania zmierzające do poprawy gospodarki odpadami na terenie miasta, skupiające się na minimalizacji ich ilości oraz prawidłowego zagospodarowania, gwarantującego minimalny wpływ na środowisko naturalne. W celu zapewnienia odpowiedniej realizacji założeń opracowania określono harmonogram finansowy, zawierający wskazówki odnośnie terminów, realizacji, podmiotów odpowiedzialnych oraz możliwych sposobów i źródeł finansowania. Aby możliwa była kontrola realizacji celów i poszczególnych działań zawartych w „Planie...” oraz ich kompatybilność z założeniami „Planów...” wyższego szczebla opracowano wskaźniki monitorowania realizacji celów.

W końcowej fazie określono również możliwy wpływ na środowisko naturalne wynikający z realizacji celów i działań zakładanych „Planem...”. Podsumowując stwierdzono, iż założenia „Planu...”, pod warunkiem stosowania się do racjonalnych zasad gospodarowania zasobami środowiska oraz odpadami, nie doprowadzą do pogorszenia stanu środowiska na terenie miasta i w okolicy. Należy zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenie ze strony szeroko zakrojonych planów w zakresie modernizacji składowiska odpadów. Jednak wpływ tej inwestycji na środowisko powinien zostać szczegółowo zbadany i przeanalizowany na etapie tworzenia niezbędnej dokumentacji jej dotyczącej.

1.2.3. „Program usuwania azbestu dla miasta Braniewa”

„Program usuwania azbestu dla miasta Braniewa” powstał w celu poprawy warunków życia mieszkańców poprzez doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z terenu miasta. Opracowanie to jest jednocześnie skutkiem przyjęcia przez Polskę Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 w sprawie przyjęcia programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. nr 38 poz. 373), realizacji ustawy z dnia 19 czerwca 1997 o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. Nr 101 poz. 628 z późn. zm.) oraz programów usuwania azbestu na poszczególnych szczeblach samorządowych, od krajowego, poprzez wojewódzki do powiatowego.

Zakres programu obejmuje przyczyny i podstawy konieczności ustalenia programu, opis sytuacji związanej z obecnością azbestu na terenie miasta oraz plan działań naprawczych. Określa również krótką charakterystykę materiałów azbestowych, możliwości jego negatywnego wpływu na zdrowie ludzi oraz zalecane środki ochronne, które muszą być zapewnione podczas usuwania azbestu m.in. warunki bhp, transportu, postępowanie z odpadami zawierającymi azbest.

Zawarto również wstępną inwentaryzację (załącznik 1) i ocenę stanu wyrobów azbestowych oraz harmonogram ich usuwania wraz z warunkami finansowymi, a ponadto wytyczne do kontroli wykonania zamierzeń oraz aktualizacji dokumentu.

1.3. Cel opracowania

Cele opracowania dokumentów jakimi są: Program Ochrony Środowiska, Plan Gospodarki Odpadami oraz Plan usuwania azbestu dla Miasta Braniewo na lata 2008-2012 z perspektywą do 2015 roku wynikają z podobnych planów wyższego szczebla oraz innych strategicznych opracowań, stanowiących jednocześnie materiały wyjściowe do opracowania projektów w/w dokumentów.

Celami opracowania niniejszej prognozy były:

- analiza i ocena zakresu i prawidłowości uwzględnienia we wspomnianych projektach zagadnień dot. ochrony środowiska, gospodarki odpadami oraz usuwania azbestu,
- analiza i ocena potencjalnych skutków środowiskowych wynikających z działań zakładanych projektami,
- stworzenie materiału pozwalającego na udoskonalenie końcowej wersji opracowywanych, wspomnianych dokumentów.

1.4. Metodologia i źródła

Podstawowe materiały źródłowe do opracowania projektów omawianych dokumentów stanowiły plany wyższego szczebla:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016;
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010;

- Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014;
- Program ochrony środowiska powiatu braniewskiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem kierunków działań na lata 2012-2015;
- Program Ochrony Środowiska Miasta Braniewo na lata 2004 – 2007 z Uwzględnieniem Kierunków Działań w latach 2008 – 2011;
- Wytyczne Ministerstwa Środowiska do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, 2002;
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010;
- Plan gospodarki odpadami dla powiatu braniewskiego na lata 2008-2011;
- Plan gospodarki odpadami Miasta Braniewo na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011;

oraz m.in.:

- strategia rozwoju miasta Braniewo do 2020 roku,
- udostępnione informacje uzyskane z urzędu Miasta Braniewo;
- roczniki statystyczne GUS;
- raporty WIOŚ;
- zamierzenia w zakresie ochrony środowiska deklarowane przez samorząd gminy;
- literatura branżowa, naukowo-techniczna;
- wizje w terenie.

Zakres i stopień szczegółowości opracowań przyjęto zgodnie z wymaganiami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2008 nr 199 poz. 1227 z późn. zm.) oraz zgodnie z wytycznymi organów opiniujących.

W części wstępnej przeanalizowano zapisy wspomnianych, powiązanych dokumentów oraz ich prognozy oddziaływania na środowisko, treść i cele programów i planów wyższego szczebla oraz mających zastosowanie aktualnych aktów prawnych.

Główną część stanowi analiza i określenie czy, oraz ewentualnie w jaki sposób i w jakim stopniu realizacja zadań wynikających z programów może wpłynąć na jakość środowiska na terenie miasta Braniewa oraz w jego okolicach, w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki i dobra materialne

2. Powiązania z innymi dokumentami

Cele opracowania dokumentów jakimi są „Program Ochrony Środowiska...”, „Plan Gospodarki Odpadami...” oraz „Plan usuwania azbestu dla Miasta Braniewo na lata 2008-2012 z perspektywą do 2015 roku” oraz zakładane w nich działania wynikają bezpośrednio i pośrednio z podobnych planów wyższego szczebla oraz innych strategicznych opracowań, stanowiących jednocześnie materiały wyjściowe do opracowania projektów w/w dokumentów. Są to m.in.:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016;
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010;
- Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014;
- Program ochrony środowiska powiatu braniewskiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem kierunków działań na lata 2012-2015;
- Program Ochrony Środowiska Miasta Braniewo na lata 2004 – 2007 z Uwzględnieniem Kierunków Działań w latach 2008 – 2011;

- Wytyczne Ministerstwa Środowiska do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, 2002;
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010;
- Plan gospodarki odpadami dla powiatu braniewskiego na lata 2008-2011;
- Plan gospodarki odpadami Miasta Braniewo na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011;
- Strategia rozwoju miasta Braniewo do 2020 roku.

Spójność i kompatybilność wspomnianych opracowań decyduje w dużej mierze o możliwości przeprowadzenia i powodzeniu założonych w nich działań, a pośrednio również o ich wpływie na środowisko, pozytywnym bądź negatywnym (np. przypadku nie wykonania zamierzonych przedsięwzięć).

2.1. Cele zakładane przez POŚ Miasta Braniewo

Zgodnie z podstawową regułą kierowania się zasadami zrównoważonego rozwoju przewodnim kierunkiem działań w obszarze ochrony środowiska będzie **ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego**.

Racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego w celach rozwojowych, a jednocześnie w sposób zapewniający powszechny dostęp do dóbr przyrody wymaga powszechnego stosowania proekologicznych metod gospodarowania oraz podejmowania działań sprzyjających zachowaniu potencjału przyrodniczego regionu. Warunkiem kompleksowej i prawidłowej realizacji „Programu...” jest upowszechnianie informacji o planowanych kierunkach rozwoju oraz uzyskania akceptacji społecznej dla podejmowanych działań.

Wymienione niżej cele, przyjęte zgodnie z „Programami...” wyższego szczebla realizowane będą poprzez działania organizacyjno-prawne i inwestycyjne, zmierzające przede wszystkim do eliminacji lub zmniejszenia natężenia oddziaływania czynników zagrażających ludziom i środowisku naturalnemu, zasobom oraz do odtwarzania użytkowanych zasobów.

Ogólne kierunki działań skupiają się na:

1. ochronie dziedzictwa przyrodniczego,
2. zrównoważonym wykorzystywaniu materiałów, wody i energii,
3. dalszej poprawie jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,
4. ochronie klimatu i zapobieganiu niszczeniu ozonu stratosferycznego,
5. edukacji ekologicznej,
6. prowadzeniu monitoringu jakości środowiska,
7. tworzeniu odpowiednich mechanizmów prawnych.

W ramach ogólnych kierunków przewiduje się realizację celów średniookresowych w postaci:

1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego:

- zachowanie, zrównoważone wykorzystanie oraz odtwarzanie rodzimego bogactwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych;
- rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej;
- racjonalne użytkowanie powierzchni ziemi;
- racjonalna eksploatacja kopalin i wód podziemnych zgodna z zasadami rozwoju zrównoważonego;
- zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego.

2. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii:

- racjonalne użytkowanie wody, materiałów, energii;
- zapobieganie powstawaniu i ograniczanie powstawania odpadów u źródła;
- wzrost udziału energii z odnawialnych zasobów energetycznych;
- zapewnienie dobrego stanu zasobów wodnych;
- zapewnienie sprawnie działającego systemu ochrony przeciwpowodziowej.

3. Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- zapobieganie powstawaniu środowiskowych zagrożeń dla zdrowia;
- zapewnienie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych oraz zapobieganie ich zanieczyszczeniu;
- stała poprawa jakości powietrza atmosferycznego;
- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko;
- minimalizacja niekorzystnego wpływu stosowanych środków chemicznych na ludzi i środowisko;
- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii, a w razie ich wystąpienia zapewnienie sprawnego usunięcia ich skutków;
- zmniejszenie zagrożenia mieszkańców ponadnormatywnym hałasem zwłaszcza emitowanym przez środki transportu;
- zapewnienie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych.

4. Ochrona klimatu i zapobieganie niszczeniu ozonu stratosferycznego:

- zapewnienie redukcji emisji gazów cieplarnianych;
- wycofywanie z obrotu i stosowania substancji niszczących warstwę ozonową.

5. Edukacja ekologiczna:

- zapewnienie stałego wzrostu świadomości ekologicznej i wiedzy przyrodniczej mieszkańców.

6. Monitoring jakości środowiska:

- zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu monitoringu środowiska.

7. Mechanizmy prawne:

- tworzenie przyjaznych warunków sprzyjających ochronie środowiska;
- konsekwentna egzekucja przepisów prawnych.

2.2. Cele zakładane przez PGO Miasta Braniewo

Kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami mające wpływ i znaczenie dla miasta Braniewo oparte zostały na wytycznych wyższych szczebli samorządów.

Odpady komunalne

Kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi:

- objęcie zorganizowanym systemem selektywnej zbiórki odpadów wszystkich mieszkańców do końca 2010 roku,
- zmniejszenie ilości odpadów biodegradowalnych składowanych na składowisku miejskim do 75% względem roku 1995, 50% w 2013 i 35% w 2020,
- traktowanie składowania odpadów jako najmniej pożądanego sposobu gospodarowania odpadami,
- zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max 85% odpadów wytworzonych do roku 2014,
- eliminacja odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- prowadzenie skutecznych kampanii edukacyjno-informacyjnych.

Zadania do zrealizowania w ramach wymienionych celów:

- kontrola stanu zawieranych przez właścicieli nieruchomości umów na odbiór odpadów, zmierzająca do objęcia właściwymi umowami 100% mieszkańców;
- kontrola sposobów i zakresów ustaleń dot. metod i miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów wg zezwoleń na odbiór odpadów komunalnych;
- doskonalenie systemów ewidencji wytwarzanych, poddawanych procesom odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.
- prowadzenie selektywnej zbiórki z odpadów komunalnych:
  - papieru i tektury,
  - odpadów opakowaniowych ze szkła (kolorowe, bezbarwne),
  - tworzyw sztucznych,
  - metali,
  - zużytych baterii i akumulatorów,
  - zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
  - przeterminowanych leków,

- chemikaliów (farb, rozpuszczalników, olejów itp.),
- mebli i odpadów wielkogabarytowych,
- odpadów budowlano-remontowych,
- odpadów zielonych z parków, ogrodów itp.

Ponadto, w planach wyższego szczebla, przyjęto jako podstawę gospodarki odpadami Rejony Gospodarowania Odpadami oparte na Zakładach Zagospodarowania Odpadów (Zzo), charakteryzujących się przepustowością wystarczającą do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkałego przez min. 150 000 mieszkańców, spełniających kryteria BAT (najlepszej dostępnej techniki).

Gmina Miasto Braniewo znajduje się w rejonie N-W liczącym 228 210 mieszkańców. Rejon ten obejmuje gminy:

- Miasto Elbląg;
- Gminy powiatu elbląskiego: Elbląg, Godkowo, Gronowo Elbląskie, Markusy, Milejewo, Młynary, Pasłęk, Rychliki, Tolkmicko;
- Gminy powiatu braniewskiego: miasto Braniewo, Braniewo, Frombork, Lelkowo, Pieniężno, Płoskinia, Wilczęta.

Zzo powinny zapewniać szeroki zakres usług:

- składowanie przetworzonych odpadów komunalnych;
- przetwarzanie odpadów biodegradowalnych;
- sortowanie poszczególnych frakcji odpadów komunalnych zbieranych selektywnie;
- mechaniczno-biologiczne lub termiczne przekształcanie zmieszanych odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni;
- zakład demontażu odpadów wielkogabarytowych (opcjonalnie);
- zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (opcjonalnie).

Realizacja planów związanych z tworzeniem Rejonów gospodarowania odpadami na terenie gminy miejskiej Braniewo dotyczy rozbudowy składowiska miejskiego w latach 2007-2011, zamykania i rekultywacji kwater (2007-2013), do momentu wybudowania na składowisku Zzo – unieszkodliwianie zmieszanych odpadów komunalnych (wg WPGO). Docelowo na składowisku w Braniewie planowane jest składowanie odpadów w postaci balastu.

Odpady niebezpieczne

Kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi:

- wdrażanie proekologicznych i efektywnych ekonomicznie metod zagospodarowania odpadów niebezpiecznych w oparciu o najlepsze dostępne techniki (BAT);
- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych poddawanych unieszkodliwianiu przez składowanie;
- rozwój istniejących i organizacja nowych systemów zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych, włączając odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych w oparciu o:
  - funkcjonujące sieci zbierania poszczególnych rodzajów odpadów niebezpiecznych przez organizacje odzysku lub przedsiębiorców,
  - funkcjonujące punkty zbierania w placówkach handlowych, aptekach, zakładach serwisowych itp.,
  - stacjonarne lub mobilne punkty zbierania odpadów niebezpiecznych, w tym Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych,
  - regularne odbieranie odpadów niebezpiecznych od mieszkańców prowadzących selektywną zbiórkę w systemie pojemnikowym lub workowym, przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości.

Akumulatory i baterie

Ponadto zakładana jest rozbudowa systemu odzysku i unieszkodliwiania zużytych baterii i akumulatorów, zmierzająca do całkowitego wyeliminowania ich składowania. Określono minimalne poziomy odzysku tego typu odpadów do uzyskania w latach 2007-2009.

Przewiduje się również wdrożenie zakazu wprowadzania do obrotu baterii i akumulatorów zawierających powyżej 0,0005% wagowo rtęci, bez względu na to czy są wmontowane do urządzeń, z wyłączeniem ogniw guzikowych z zawartością rtęci nie wyższą niż 2% wagowo, jak również baterii i akumulatorów przenośnych zawierających powyżej 0,002% wagowo kadmu, w tym wmontowanych do urządzeń, z wyłączeniem przeznaczonych do użytku w określonych urządzeniach.

Odpady medyczne i weterynaryjne

Celem zakładanym na lata 2008-2011 na terenie Braniewa w gospodarce odpadami medycznymi i weterynaryjnymi jest podniesienie efektywności selektywnego ich zbierania (segregacji u źródła), a co za tym idzie zmniejszenie ilości odpadów niebezpiecznych w strumieniu innych niż niebezpieczne i odwrotnie. Jego osiągnięcie będzie możliwe poprzez określenie systemu zbierania i magazynowania odpadów tego typu w placówkach medycznych oraz ukształtowania systemu gospodarowania odpadami weterynaryjnymi obejmującego ich ewidencję.

Pojazdy wycofane z eksploatacji i ich części

Kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami powstałymi z wycofanych z eksploatacji pojazdów obejmują tworzenie specjalistycznych stacji demontażu, korzystanie z CEPIK (Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców), prowadzenie kontroli podmiotów wprowadzających pojazdy, stacji demontażu w zakresie przestrzegania przepisów o recyklingu. Cele w tym zakresie zakładają:

- zapewnienie pełnej skuteczności działania systemu zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odzysku i recyklingu odpadów z nich powstających;
- osiągnięcie minimalnych poziomów odzysku i recyklingu w skali roku:
  - 01.01.2006-31.12.2014 75 odzysku 70% recyklingu dla pojazdów wyprodukowanych przed 01.01.1980 oraz odpowiednio 85% i 80% dla pozostałych pojazdów,
  - od 01.01.2015 odpowiednio 95% i 85%.

Zużyte opony

Nadrzędnym celem przyjętym na lata 2007-2018 jest rozbudowa systemu zagospodarowania oraz osiągnięcie założonych poziomów odzysku i recyklingu zużytych opon. Osiągnięcie powyższego celu wymaga rozbudowy infrastruktury technicznej zbierania zużytych opon oraz kontroli postępowania z nimi, zwłaszcza podmiotów zajmujących się ich wymianą i naprawą.

Metodami osiągnięcia poziomów recyklingu mogą być w szczególności:

- przedłużenie czasu żywotności poprzez zwiększenie trwałości, bieżnikowanie,
- wykorzystanie recyklingu materiałowego,
- stosowanie w instalacjach do odzysku energii.

Sprzęt elektryczny i elektroniczny

Rozbudowa systemu służącego odzyskowi i recyklingowi zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego jest warunkiem koniecznym do wypełnienia zobowiązań unijnych. Nadrzędnym celem jest tu wyeliminowanie składowania tego rodzaju odpadów i osiągnięcie poziomu selektywnego ich zbierania 4kg/m/rok po 01.01.2008.

Kierunki działań zmierzających do osiągnięcia w/w celów przewidują przede wszystkim rozbudowę infrastruktury technicznej zwrotu urządzeń oraz przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego jak również wdrożenie instrumentów i mechanizmów organizacyjnych zapewniających zorganizowanie wtórnego obiegu tego typu urządzeń. W tworzeniu tego systemu niezbędna jest współpraca wszystkich podmiotów uczestniczących w całym cyklu życia urządzeń tzn. producentów, dystrybutorów, użytkowników i podmiotów prowadzących odzysk, jak również rola informacyjna samorządów.

Odpady wyrobów zawierających azbest

Usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu miasta jest celem ogólnym zgodnym z zatwierdzonym w maju 2002 „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” i przeniesionym do Programu Usuwania Azbestu dla miasta Braniewo. Osiągnięcie tego celu jest możliwe przy zapewnieniu:

- rzetelnej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie miasta;
- kontroli prawidłowego postępowania z tego typu odpadami, zwłaszcza indywidualnych posiadaczy i firm zajmujących się demontażem;
- szerzenia wiedzy o problematyce azbestowej, szkolenie przedstawicieli samorządu z zakresu bezpiecznego usuwania azbestu.

Odpady budowlane

Celem głównym w tym zakresie jest objęcie wszystkich wytwórców systemem selektywnej zbiórki tego typu odpadów i osiągnięcie 50% poziomu odzysku w 2010 roku oraz 80% w roku 2018. Należy również dążyć do minimalizacji ilości odpadów budowlanych unieszkodliwianych przez składowanie. Osiągnięcie tych celów wiąże się z koniecznością rozbudowy infrastruktury technicznej selektywnego zbierania, przetwarzania, odzysku i recyklingu tego typu odpadów oraz kontroli właściwego postępowania z nimi, mając na celu minimalizację ilości unieszkodliwianej przez składowanie.

Odpady opakowaniowe

Celem nadrzędnym w gospodarce odpadami opakowaniowymi jest osiągnięcie zakładanych poziomów odzysku.

Osiągnięcie powyższych celów w zakresie gospodarki odpadami opakowaniowymi wymaga rozbudowy infrastruktury w zakresie sortowania i recyklingu opakowań, jak również doskonalenia technik i organizacji zbierania ich „u źródła” oraz kontroli działań podmiotów wprowadzających produkty w opakowaniach, organizacji odzysku i przedsiębiorstw zajmujących się odzyskiem i recyklingiem.

Odpady z przemysłu drzewnego

Cele zakładają maksymalne wykorzystywanie odpadów z przemysłu drzewnego do celów energetycznych oraz zwiększenie znaczenia ich wykorzystania przyrodniczego, poprzez doskonalenie technik i metod termicznego przekształcania odpadów drzewnych i przyrodniczych kierunków ich wykorzystania.

Planowana jest prywatna inwestycja zakładająca częściowe wykorzystanie terenów byłego browaru, gdzie powstać ma instalacja do spalania pyłu drzewnego z odzyskiem energii.

Odpady z procesów termicznych

Głównym założeniem jest doskonalenie technik i metod umożliwiających odzysk substancji i związków np. węgla z odpadów pochodzących ze spalania w celu ich wykorzystania.

Osady ściekowe

Cele i kierunki działań zakładane w Powiatowym PGO odnośnie osadów ściekowych to:

- intensyfikacja kontroli osadów stosowanych do celów przyrodniczych poprzez kontrolę obrotu komunalnymi osadami ściekowymi w celu zapewnienia bezpieczeństwa środowiska i zdrowia ludzi;
- zwiększenie stopnia przetworzenia komunalnych osadów ściekowych;
- zwiększenie stopnia wykorzystania substancji organicznych w osadach przy spełnieniu wszystkich wymogów bezpieczeństwa chemicznego i sanitarnego;
- unieszkodliwianie osadów.

Preferowanym kierunkiem zagospodarowania osadów ściekowych jest kompostowanie, najlepiej wspólnie z innymi rodzajami odpadów organicznych np. komunalnych lub trocin. W związku z tym podjęto inwestycję budowy kompostowni na terenie oczyszczalni ścieków.

2.3. Cele zakładane przez Program usuwania azbestu z terenu miasta Braniewo

Zadania na poziomie gminy zakładane przez krajowy Program:

- uwzględnianie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami;
- współpraca z lokalnymi mediami w celu rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń związanych z azbestem;
- przygotowanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów narażonych na ekspozycję zawierających trójstopniową skalę priorytetu realizacji usuwania;
- przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji programu.

Celem opracowania Programu usuwania azbestu dla gminy miejskiej Braniewo na lata 2008-2011 jest poprawa warunków życia mieszkańców poprzez doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z terenu miasta. Opracowanie to jest jednocześnie skutkiem przyjęcia przez Polskę Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 w sprawie przyjęcia programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. nr 38 poz. 373), realizacji ustawy z dnia 19 czerwca 1997 o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. Nr 101 poz. 628 z późn. zm.) oraz programów usuwania azbestu na poszczególnych szczeblach samorządowych, od krajowego, poprzez wojewódzki do powiatowego.

3. Charakterystyka gminy miejskiej

3.1. Położenie

Braniewo to miasto gminne i powiatowe, leży w północno-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w północno-zachodnim rejonie powiatu braniewskiego. Do roku 1998 administracyjnie należało do województwa elbląskiego. Miasto położone jest na Równinie Warmińskiej, nad rzeką Pasłęką, w pobliżu Zalewu Wiślanego. W północnej części powiat graniczy z Obwodem Kaliningradzkim poprzez przejście graniczne Gronowo. Powierzchnia miasta obejmuje 12 km² stanowiąc ok. 1% powierzchni powiatu. W około graniczy wyłącznie z gminą wiejską Braniewo. Miasto zamieszkuje 17 693 mieszkańców (GUS, 2007). Gęstość zaludnienia wynosi tu 1426 osób / km².

Odległości od najbliższych większych miast:

- Olsztyn – 90 km
- Elbląg – 40 km
- Gdańsk – 105 km
- Kaliningrad – 60 km

Wymienione połączenia komunikacyjne są możliwe dzięki drogom:

- Międzynarodowym:
  - Nr 22: Kaliningrad –Berlin (tzw. „berlinka”)
- Wojewódzkim:
  - Nr 508 : Braniewo-Elbląg
  - Nr 507 : Braniewo-Pieniężno-Dobre Miasto
- Krajowym:
  - Nr 54: gronowo-Braniewo-Elbląg
  - Nr 51: Braniewo-Olsztyn

3.2. Demografia

Aktualnie (dane za rok 2007 – GUS) Braniewo liczy 17 693 mieszkańców, co stanowi 41% ludności powiatu i 1,24% liczby mieszkańców województwa. Gęstość zaludnienia wynosi 1426 osób/km². W wieku produkcyjnym znajduje się 11654 mieszkańców, co stanowi 66% i na tle innych powiatów województwa jest dobrym wynikiem. Na 100 kobiet przypada obecnie niemal 100 mężczyzn. Prognoza demograficzna GUS-u do roku 2030 zakłada ciągły spadek ilości mieszkańców powiatu o 3% w stosunku do obecnej.

3.3. Gospodarka i rynek pracy

Braniewo jest miastem powiatowym, zaopatrzone w infrastrukturę administracyjną, służącą obsłudze ludności. Gospodarka, zwłaszcza w obliczu światowego kryzysu, nie rozwija się jednak w stopniu, jakiego życzyłyby sobie władze lokalne i mieszkańcy. Jednak teoretycznie Braniewo ma dobre warunki rozwoju, korzystne połączenia drogowe i nieco słabsze kolejowe, bliskość Zalewu Wiślanego i Obwodu Kaliningradzkiego. Według danych aktualnych w 2007 roku na terenie miasta istnieje 870 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, których głównymi profilami są handel (420 firm), usługi (412), produkcja (38). Do większych podmiotów zaliczyć można:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp.z o.o.;
- EMPEGIEKA Sp. z o.o.;
- Szpital Powiatowy w Braniewie;
- Jednostki wojskowe (poza kontrolą miasta, ponieważ podlegają odrębnym przepisom).

Położenie w pobliżu granicy kraju sprzyja obecności i rozwojowi instytucji związanych z tą dziedziną administracji t.j Urząd Celny czy oddziały straży granicznej. Być może zakończona niedawno inwestycja w postaci renowacji drogi 22 tzw. „berlinki” łączącej Kaliningrad z Berlinem wpłynie pozytywnie na rozwój w tym obszarze. Miasto posiada korzystne warunki do rozwoju turystycznego, między innymi dzięki niewielkiej odległości od Zalewu Wiślanego, a także obecności interesujących obszarów chronionych jak m.in. rzeka Pasłęka w sieci Natura 2000.

Rok 2003 był trudnym rokiem dla miejscowego rynku pracy. Mimo, iż trwały inwestycje miejscowy samorząd skupił się na minimalizowaniu zobowiązań i kredytów. W krótkim czasie (I-II kwartał 2003 r.), przestało również funkcjonować kilka największych podmiotów o najważniejszym znaczeniu dla miasta t.j.: Spółdzielnia Inwalidów „Warmia”, przedsiębiorstwa budowlane „Budiroł” S.A. i „Inbud”, browar Grupy Żywiec S.A.. Z kolei likwidacja dużych zakładów spowodowała zmniejszenie zapotrzebowania na media skutkiem czego również w miejskich przedsiębiorstwach rozpoczęły się redukcje kadrowe. Obecnie miejscowy rynek pracy uważa się za ustabilizowany. Funkcjonuje wiele drobnych podmiotów gospodarczych, brakuje jednak dużych inwestorów, którzy obok lokowania w mieście swoich inwestycji, tworzyliby również nowe miejsca pracy.

Dalsza integracja Polski ze strukturami Unii Europejskiej stwarza realne szanse na zmianę tej niekorzystnej sytuacji. Dodatkowym atutem Braniewa jest jego korzystna lokalizacja w pobliżu wschodniej granicy Unii Europejskiej z Rosją. Przychylne nastawienie lokalnych władz, tworzenie właściwego klimatu sprzyjającego rozwojowi przedsiębiorczości, ulgi i preferencje dla inwestorów, aktywny marketing miasta i regionu to środki, które mają być zapewnione w celu poprawy obecnej sytuacji.

Ważnym elementem gospodarki, choć wciąż nie w pełni wykorzystanym jest turystyka. Braniewo jest jednym z najstarszych miast w Polsce, było pierwszą stolicą Warmii i siedzibą Biskupów Warmińskich, ośrodkiem kulturalnym i naukowym. Działo tu słynne Kolegium Jezuickie (1565 r.), a także Seminarium Papieskie (1578 r.), kształciła się tu młodzież z całej Europy, a miasto nazywano „Atenami Północy”. Od XIV Braniewo było członkiem Związku Miast Hanzeatyckich. Po czasach świetności pozostało kilka zabytków t.j. obiekty dawnego Liceum Honsianum, Bazylika p.w. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, Pałacyk Potockich, a także pozostałości Zamku Biskupiego i dawnej dzielnicy spichlerzy.

3.4. Geomorfologia i klimat

Braniewo leży na Równinie Mazurskiej, w strefie zasięgu fazy pomorskiej zlodowacenia północnopolskiego. Warunki budowlane są niezbyt korzystne, ze względu na płytkie zwierciadło wód gruntowych, grunty miękkoplastyczne lub niekontrolowane zasypy pozostałe po wcześniejszej, historycznej zabudowie. Na warunki hydrologiczne miasta wpływa przebiegająca przez nie rzeka Pasłęka wraz z dopływami. Natomiast płytki poziom wód gruntowych związany jest z zalegającymi przy powierzchni terenu piaskami. W strefie morenowej występują też liczne sączenia śródglinowe.

Strukturę użytkowania gruntów w gminie miejskiej Braniewo przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1.

Struktura użytkowania gruntów w mieście Braniewo

Rodzaj użytkowania	Zajmowana powierzchnia	
	[ha]	[%]
Użytki rolne	440	35,0
Grunty leśne i zadrzewienia	59	5,0
Tereny zabudowane i zurbanizowane	457	37,0
Grunty pod wodami	19	1,5
Inne	270	21,5
RAZEM	1245	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Miasta Braniewo

Zasadniczą cechą klimatu w regionie jest duża zmienność stanów pogody z dnia na dzień oraz z roku na rok. Miejskowy klimat charakteryzuje się chłodnymi latami oraz łagodnymi zimami. Według danych powiatowych średnia temperatura powietrza w roku wynosi 6 – 8°C, natomiast średnia roczna amplituda temperatur powietrza 19 – 20°C. Temperatura powietrza mierzona na wysokości 2 m nad powierzchnią gruntu, średnio w skali roku jest wyższa w części zachodniej powiatu.

Dominującą formą zasilania atmosferycznego na terenie powiatu są opady deszczu. Roczne sumy opadów w części zachodniej powiatu, a więc w rejonie Braniewa, wynoszą około 600 mm. Sumy roczne opadów ulegają dużym wahaniom w zależności od roku (do 250 % w poszczególnych miesiącach). Maksymalna grubość pokrywy śnieżnej raz na dziesięć lat przekracza 4 – 5 cm. W skali roku suma opadów letnich przeważa nad opadami zimowymi.

Na obszarze całego powiatu przeważają wiatry z kierunku zachodniego i południowo-zachodniego. Średnia roczna częstość występowania ciszy i wiatru o prędkości poniżej 2 m/s wynosi 20-30 %, natomiast średnia ilość dni z wiatrem silnym (>10 m/s) wynosi 40-50 dni. Występuje tu więc duży udział wiatrów o prędkościach umiarkowanych.

Warunki klimatyczne regionu z punktu widzenia i dla potrzeb turystyki należą do bardzo korzystnych latem i korzystnych zimą. Jednocześnie sprzyjają wykorzystaniu wiatru i promieniowania słonecznego pod względem energetycznym. Bonitacja klimatyczna dla potrzeb rolnictwa jest niższa niż przeciętna krajowa.

4. Analiza stanu środowiska

4.1. Kopaliny i gleby

Zasoby

Gleba jest niezmiernie ważnym elementem środowiska przyrodniczego i często wskaźnikiem jego jakości. Jej fizyczne i chemiczne właściwości, odporność na zagrożenia i zanieczyszczenia oraz procesy w niej zachodzące warunkują możliwość zaistnienia życia roślinnego. Jest również ważnym zbiornikiem retencyjnym wody. Ponadto jest podstawowym warunkiem możliwości prowadzenia gospodarki rolnej, pozwalającej na produkcję żywności.

W ogólnej powierzchni miasta użytki rolne zajmują 440 ha, stanowiąc 35%. Z uwagi na urbanistyczny charakter gminy rolnictwo nie jest wiodącym elementem gospodarki, choć, ze względu na atrakcyjne warunki i położenie, można wiązać nadzieje z rozwojem jej gałęzi jaką jest agroturystyka.

Do orientacji możliwości produkcyjnej gruntów na danym terenie służy wskaźnik jakości i przydatności rolniczej gruntów, który na tym terenie (gmina Braniewo) wynosi 61,0 pkt. przy średniej dla województwa 50,1 pkt. Jednocześnie waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej określana jest na poziomie 75-80, przy średnim wskaźniku krajowym i wojewódzkim na poziomie 65 punktów. Podsumowując, tereny, na których leży gmina miejska Braniewo ocenia się jako bardzo dobre pod względem przydatności rolniczej. Należy pamiętać, iż obszar położony jest w strefie słabego zagrożenia erozją gleb.

Stan gleb województwa Warmińsko-Mazurskiego jest regularnie monitorowany przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach w określonych 11 punktach. Badania polegają na określeniu składu granulometrycznego, odczynu gleby (pH), zawartości przyswajalnych form fosforu i potasu oraz zawartości składników chemicznych (m.in. WWA). Za najbliższy punkt w w/w sieci dla miasta Braniewa uznaje się punkt w Chruścielu,

gmina Płoskinia. Badania wykazują dobry stan gleb, ze śladowymi ilościami szkodliwych składników chemicznych.

Według badań (Raport o stanie środowiska, 2007, WIOŚ) określono glebę w tym miejscu jako pyłową, o składzie: pył ilasty, glina ciężka, ił, zaliczono ją do klasy bonitacyjnej IIIb o kompleksie przydatności 2 – pszennym dobrym.

Ponadto w raporcie o stanie środowiska w roku 2007 wydanym przez WIOŚ, na podstawie badań prowadzonych przez Stację Chemiczno-Rolniczą w Olsztynie określono gleby powiatu braniewskiego jako kwaśne i bardzo kwaśne, zdecydowanie powyżej średniej dla województwa. W związku z tym potrzeba wapnowania została ustalona jako konieczna i potrzebna dla 74%. Średnie zawartości pierwiastków przyswajalnych kształtowały się na poziomie zbliżonym do wojewódzkiego. Wobec powyższego słusznym wydaje się zaliczenie gleb omawianych terenów jako przydatne rolniczo, z uwzględnieniem konieczności zabiegów wapnowania w uzasadnionych przypadkach.

Na terenie miasta zlokalizowane są dwa wyrobiska: Rudłowo 1 i 2, w których była prowadzona eksploatacja złoża kruszywa drobnego dla potrzeb lokalnych celów budowlanych. Wyrobiska te znajdują się w strefie obszaru chronionego krajobrazu rzeki Pasłęki, dlatego niemożliwym jest prowadzenie wymienionej działalności na skalę przemysłową.

Na podstawie studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego miasta Braniewa stwierdzono na podstawie badań, że na obszarze istnieją znikome możliwości powiększenia bazy pozysku surowców mineralnych.

Zagrożenie

Gleboom przede wszystkim zagraża zmniejszenie ich produktywności i wartości ekologicznej, a nawet wyłączenie z produkcji na skutek degradacji. Degradacja ta może nastąpić na skutek m.in. zasolenia, zakwaszenia, ubytku zawartości próchnicy i składników pokarmowych itp. Do takiego stanu rzeczy przyczynić się mogą czynniki naturalne (susze, pożary, erozja), ale przede wszystkim działalność człowieka (zanieczyszczenia chemiczne przemysłowe i rolnicze, eksploatacja kopaliny, melioracje). Zagrożenie tego typu w województwie ocenia się jako jedno z niższych w kraju.

Odkrywkowa eksploatacja kopalin negatywnie wpływać może na środowisku naturalne. Głównie bezpośrednio, poprzez nienaturalne przekształcenia powierzchni i degradację pokrywy glebowej oraz pośrednio poprzez zmiany w krajobrazie. W związku z tym eksploatacja podobnych złóż musi odbywać się po uzyskaniu stosownego pozwolenia, zakładającego również prowadzenie w końcowym etapie rekultywacji wykorzystanego terenu.

Podsumowanie

Grunty orne i leśne zajmują 40% powierzchni gminy. Wskaźniki przydatności gleb w tych rejonach są korzystne i plasują miasto powyżej średniej wojewódzkiej. Chemicznie gleby nie wydają się być zagrożone, należy jednak pamiętać o konieczności wapnowania w uzasadnionych przypadkach. Ze względu na uśrednione, podane dla powiatu wyniki, zaleca się kontrole warunków glebowych przed rozpoczęciem jakichkolwiek działań mogących negatywnie wpłynąć na jej strukturę, skład i właściwości.

Na terenie miasta nie występują udokumentowane złoża surowców naturalnych. Dla potrzeb lokalnych celów budowlanych wykorzystuje się wyrobiska drobnych kopalin mineralnych w pobliżu miasta. Ze względu na ich rozmiar i znaczenie nie ma potrzeby prowadzenia w chwili obecnej działań w kierunku rekultywacji terenów zdegradowanych przez eksploatację kopalin.

4.2. Flora i lasy

Zasoby

Cały powiat braniewski charakteryzuje się występowaniem zarówno roślin gatunków północnych np. sosna zwyczajna, brzoza brodawkowata, brzoza niska, gatunków środkowoeuropejskich m.in. buk zwyczajny, grab zwyczajny, dąb bezszypułkowy, konwalia majowa, jak również przejściowych tzw. borealnych m.in. malina moroszka, borówka bagienna, widłak jałowcowaty, świerk pospolity. Można też napotkać gatunki objęte ochroną.

W mieście 5% powierzchni zajmują lasy i tereny zadrzewione, oprócz tego znajduje się wiele parków, zieleńców i innych terenów zielonych. Duża różnorodność siedlisk oraz słabe uprzemysłowienie pozwalają na utrzymanie specyficznej flory.

Zagrożenie

Zagrożenie dla świata roślin stwarzają wszelkie zanieczyszczenia związane z działalnością człowieka, takie jak zanieczyszczenia gleb, powietrza atmosferycznego (również kwaśne deszcze), wód gruntowych i powierzchniowych. Niebezpieczne mogą być również czynniki naturalne, nad którymi, nie zawsze człowiek jest w stanie zapanować np. gradacje szkodników.

Podsumowanie

W mieście, jeśli brać pod uwagę urbanistyczny charakter, występuje stosunkowo dużo terenów zielonych, które jednak jak każdy element środowiska naturalnego, zwłaszcza w miastach, podlega wszelkim zagrożeniom. Do chwili obecnej gospodarka tego typu prowadzona była prawidłowo, bez szkody dla środowiska, dlatego należy dążyć do utrzymania istniejących warunków i zasobów w jak najlepszym stanie.

4.3. Fauna

Na terenie gminy miejskiej Braniewo nie występują żadni charakterystyczni przedstawiciele świata zwierząt żyjący na wolności. Należałoby jedynie zwrócić uwagę na stosowanie prawem przywidyanych warunków dotyczących korzystania z zasobów obszarów chronionych w postaci „Ostoi bobrów na rzece Pasłęce”.

4.4. Powietrze atmosferyczne, chemizm opadów i hałas

Zasoby

Czyste powietrze atmosferyczne jest ważnym elementem środowiska. Zwłaszcza w miastach, w obecnych czasach trudno o utrzymanie tego zasobu w należytym stanie. Zanieczyszczenie powietrza przyczynia się do zmian klimatu w skali lokalnej, regionalnej i globalnej. Głównym źródłem informacji o stanie zanieczyszczenia atmosfery jest obserwacja zmian jakie zachodzą w ilości emitowanych zanieczyszczeń do powietrza oraz stężeń zanieczyszczeń powietrza i opadów atmosferycznych.

Zagrożenie

Powiat braniewski położony jest w bliskim sąsiedztwie dużych “źródeł” emisji zanieczyszczeń do powietrza, jakimi są miasto Elbląg i Trójmiasto. Znajdują się one na kierunku napływu przeważających mas powietrza.

Na terenie powiatu braniewskiego nie ma stałych punktów pomiarowych należących do sieci Państwowego Monitoringu Środowiska oraz innych sieci pomiarowych. Nie przeprowadzono również w ostatnich latach badań stężeń zanieczyszczeń powietrza stacją mobilną WIOŚ w Olsztynie. Z badań przeprowadzonych w 2007 roku dla województwa warmińsko-mazurskiego wynika, iż jakość powietrza jest ogólnie dobra. Wartości głównych zanieczyszczeń takich jak: dwutlenek siarki, tlenki azotu i pył zawieszony wykazały tendencję spadkową w stosunku do roku 2006. Lokalnie mogą występować przekroczenia, zwłaszcza w pobliżu większych tras transportu samochodowego (tzw. berlinka) oraz na obszarach niskiej emisji z palenisk domowych i niewielkich kotłowni, spalających paliwo niecałkowicie.

Chemizm opadów atmosferycznych

Badania chemizmu opadów atmosferycznych prowadzone są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w wyznaczonych punktach pomiarowych. Pomiarzy mają na celu określenie rozkładu ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska (gleby) z opadem mokrym w układzie przestrzennym i czasowym. Pośrednio daje to obraz obciążenia środowiska (lasów, gleb, wód), substancjami deponowanymi z powietrza takimi jak związki zakwaszające, biogenne, metale ciężkie itp.

Średnie obciążenie chemiczne według danych dla powiatu braniewskiego w roku 2007 wyniosło:

- siarczany - 17,23 kg/ha/rok;
- chlorki – 9,55 kg/ha/rok;
- azotyny i azotany – 2,91 kg/ha/rok;
- azot amonowy – 4,58 kg/ha/rok;
- azot ogólny – 9,29 kg/ha/rok;
- fosfor ogólny – 0,25 kg/ha/rok;
- sód – 5,08 kg/ha/rok;
- potas – 1,39 kg/ha/rok;
- wapń – 6,83 kg/ha/rok;
- magnez – 1,24 kg/ha/rok;
- cynk - 0,299 kg/ha/rok;

- miedź – 0,0319 kg/ha/rok;
- żelazo – 0,162 kg/ha/rok;
- ołów – 0,0089 kg/ha/rok;
- kadm – 0,00132 kg/ha/rok;
- nikiel – 0,005 kg/ha/rok;
- chrom – 0,0024 kg/ha/rok;
- mangan – 0,027 kg/ha/rok;
- jon wodorowy – 0,0229 kg/ha/rok.

Zanieczyszczenia wprowadzane w ten sposób do środowiska stanowią poważne jego obciążenie, jednak krępujący jest fakt, iż w okresie od 1999 roku notuje się malejącą ilość przynoszonych przez wody opadowe szkodliwych związków.

Hałas

Hałas to specyficzny czynnik, niejednokrotnie zaliczany do zanieczyszczeń powietrza, uciążliwy ze względu na powszechność jego występowania oraz czas oddziaływania. Klimat akustyczny stanowi o jakości środowiska, atrakcyjności krajobrazu.

W rozumieniu Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U 2008 nr. 25 poz. 150 z późn. zm.) hałasem nazywa się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz.

Hałas podzielić można ze względu na źródło emisji na:

- przemysłowy – emitowany przez instalacje i urządzenia przemysłowe;
- komunikacyjny – emitowany przez środki transportu, głównie pojazdy drogowe, ale również pociągi czy samoloty (często hałas lotniczy wyodrębnia się, ze względu na wysokie natężenie dźwięków przy chwilowych narażeniach).

Z uwagi na fakt, iż na terenie miasta brak dużych zakładów przemysłowych, mogących emitować hałas zagrażający zdrowiu ludzi czy wartościom środowiskowym większe zagrożenie w tym zakresie stwarzać może hałas związany z komunikacją, głównie związaną z transportem samochodowym, w mniejszym stopniu kolejowym (przez miasto przebiega trasa kolejowa, jednak jest użytkowana kilka razy w ciągu dnia, głównie w okresie wakacyjnym). Jednak są to tylko teoretyczne rozważania; na podstawie zwiększającego się natężenia ruchu, z powodu wzrastającej stale ilości środków transportu, zwłaszcza o obniżonej jakości, a więc również emitujących więcej hałasu, można wnioskować iż sytuacja uległa pogorszeniu. Od roku 2004 zjawisko to nie było jednak badane. Przeprowadzono wówczas pomiary w

przedziale czasowym reprezentatywnym dla pory dziennej od 9.00 do 14.00, w czterech punktach miasta. W rejonie Braniewa dopuszczalny poziom hałasu wynosi 60 dB, natomiast pomiary wykazały jego przekroczenie o ok. 10-15 dB (15-25%). Ponieważ są to wyniki sprzed kilku lat, w ciągu których ilość i jakość poruszających się po drogach pojazdów uległa znacznej zmianie, aby mieć prawdziwy obraz sytuacji należałoby zaktualizować powyższe pomiary. Z pewnością poprawić jakość klimatu akustycznego w mieście można poprzez naprawę powierzchni dróg, zastosowanie zieleni izolacyjnej, eliminację z dróg pojazdów źle skonstruowanych czy wyeksploatowanych. Działania te są jednak trudne do zrealizowania i bardzo kosztowne. Być może wpływ na poprawę jakości środowiska pod względem hałasu miała modernizacja drogi nr 22 tzw. „berlinki”, odciążającej miasto.

Hałas przemysłowy nie stanowi w mieście większego zagrożenia, mogą występować niewielkie lokalne jego źródła. Są one na bieżąco kontrolowane przez odpowiednie organy (WIOŚ).

Podsumowanie

Czyste powietrze jest ważnym zasobem środowiska, szczególnie w pobliżu obszarów prawnie chronionych, zaliczanych do Zielonych Płuc Polski i sieci Natura 2000. W ostatnim czasie nie przeprowadzono badań kontrolnych czystości powietrza na terenie miasta Braniewo, jednak na podstawie danych wojewódzkich oraz ze względu na brak obecności większych zakładów przemysłowych można generalnie założyć, iż jakość powietrza jest dobra.

Należy pamiętać o hałasie jako specyficznym czynniku, powszechnie występującym i stanowiącym o niższej jakości środowiska. Na terenie Braniewa element ten nie stanowi większego problemu, jednak zaleca się zwrócenie uwagi na działania zapobiegające wzrostowi jego wartości. Największe zagrożenie stanowi tu hałas komunikacyjny, głównie związany z transportem samochodowym, jednak metody jego zmniejszania są kosztowne i niełatwe w bezpośredniej realizacji. Niewielkie istniejące źródła przemysłowe są pod stałą kontrolą odpowiednich organów ochrony środowiska. W kolejnej aktualizacji „Programu...” należałoby zwrócić uwagę na rozwiązanie tego problemu.

4.5. Promieniowanie

Wśród zidentyfikowanych, szkodliwych dla środowiska, rodzajów promieniowania powodowanego przez działalność człowieka, można wyróżnić:

- promieniowanie jonizujące, pojawiające się w wyniku użytkowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych; rejestr promieniowania jonizującego prowadzi Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Olsztynie;
- promieniowanie niejonizujące, pojawiające się wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, radiostacji, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, urządzeń łączności, domowego sprzętu elektrycznego, elektronicznego itp.

Promieniowanie jonizujące

Poza naturalnymi źródłami tego promieniowania pochodzić może na terenie Braniewa z dwóch źródeł sztucznych, jakimi są aparaty rentgenowskie w zakładach opieki zdrowotnej. Są one odpowiednio zabezpieczone i monitorowane. Koordynację i nadzór nad kontrolą zagrożenia radiologicznego i skażeń promieniotwórczych, prowadzoną przez szereg placówek, sprawuje Prezes Państwowej Agencji Atomistyki.

Promieniowanie niejonizujące

Największe oddziaływanie w postaci promieniowania niejonizującego wykazują linie elektroenergetyczne wysokich napięć. Ich występowanie wymaga określenia stref ochronnych, zależnych od natężenia pola elektrycznego. Pod liniami o napięciu 110-400 kV może występować II strefa ochronna z zakazem lokalizacji budynków mieszkalnych.

Aktualnie na terenie miasta występuje linia elektroenergetyczna o napięciu 110 kV oraz stacja GPZ 110/15 kV. Znaczącym źródłem promieniowania są również stacje bazowe telefonii komórkowych (rozsiewacze, paraboliczne anteny linii radiowych), jednak odpowiednie parametry masztu i pracy anteny zapobiegają negatywnemu wpływowi tych obiektów na ludzi. Na terenie miasta istnieje jedna stacja telefonii komórkowej, umieszczona na obiekcie sakralnym.

Podsumowanie

Podsumowując, intensywny rozwój źródeł pól elektromagnetycznych powoduje ogólny wzrost poziomu tła promieniowania elektromagnetycznego w środowisku oraz powiększanie się liczby i powierzchni obszarów o podwyższonym poziomie natężenia promieniowania. Dotychczasowy wzrost poziomu tła elektromagnetycznego nie zwiększył na tyle istotnie, aby mógł stanowić zagrożenie dla środowiska i ludności. Ze względu na szybki rozwój infrastruktury przekazywania informacji opartej na technikach radiowych pociąga za sobą dalszy wzrost natężenia pól elektromagnetycznych wielkiej częstotliwości.

Na terenie miasta nie były wykonywane pomiary poziomu pól elektromagnetycznych.

4.6. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Zasoby

Wody powierzchniowe są jednym z podstawowych elementów krajobrazu, decydują o bogactwie i różnorodności ekosystemów, spełniają funkcje społeczne i gospodarcze.

Miasto jest w dobrej sytuacji jeżeli chodzi o wody powierzchniowe. Zajmują one ok. 1,5% (19 ha) jego powierzchni. Jest to przede wszystkim rzeka Pasłęka z drobnymi dopływami oraz niewielki zbiornik wodny ustanowiony kąpieliskiem miejskim.

Zagrożenie

Wody powierzchniowe, jak każdy element środowiska podlegają negatywnym wpływom działalności człowieka. W tym przypadku największym zagrożeniem mogą być nieoczyszczone lub niewystarczająco oczyszczone ścieki dostające się do wód powierzchniowych.

Rzeka Pasłęka była badana w 2007 przez WIOŚ w przekroju ujściowym do Zalewu Wiślanego, w Nowej Pasłęce. Ocena tych wyników wykazała IV klasę czystości, ze względu na wysokie wartości ChZT-Cr, azotu Kjeldahla oraz liczby bakterii coli, ponadto jeden wskaźnik (barwa) zaliczył wody rzeki do klasy V. Tak niskie wyniki mogą być spowodowane odprowadzaniem ścieków z oczyszczalni miejskiej w Braniewie, nieszczelnością kanalizacji, nielegalnymi podłączeniami, przedostawaniem się wód odciekowych ze składowiska oraz z dopływów rzeki Pasłęki.

Badania prowadzone są również regularnie przez IMiGW. Pomiary powyżej i poniżej składowiska miejskiego nie potwierdzają jego negatywnego wpływu na jakość wód rzeki Pasłęki. W obu punktach pomiarowych uznano wody za odpowiadające II i I klasie czystości.

Podsumowanie

Wody powierzchniowe stanowią 1,5% powierzchni miasta. Są to w większości wody objęte programem Natura 2000.

Już w poprzednich opracowaniach zwracano uwagę na konieczność zlokalizowania źródła zanieczyszczeń. Ostatnie przeprowadzone przez WIOŚ badania (2007) ustaliły, iż rzeka znajduje się w IV, a nawet V klasie czystości. Natomiast pomiary prowadzone przez IMiGW, porównujące badania w dwóch przekrojach rzeki Pasłęki, przed i za ujściem ścieków ze składowiska odpadów przekonują, że nie ma ono wpływu na jakość tych wód. W związku z powyższym zwraca się uwagę na konieczność jednoznacznego ustalenia wpływu obu potencjalnych źródeł na jakość wód rzeki Pasłęki.

Wody podziemne

Zasoby

Na terenie miasta woda podziemna wykorzystywana jest głównie dla celów komunalnych, z mniejszym stopniem przez rolnictwo i leśnictwo, w znikomej ilości na cele przemysłowe. W powiecie braniewskim eksploatuje się przede wszystkim czwartorzędowe, jak również trzeciorzędowe i kredowe piętra wodonośne. W rejonie miasta Braniewa źródłem zaopatrzenia w wodę jest piętro trzeciorzędowe. Pierwsze zwierciadło wód podziemnych w północno-zachodniej części powiatu znajduje się już na poziomie 0-5 m.

W powiecie wydzielono jeden zbiornik wód podziemnych, zamknięty, typu porowego z utworami wodonośnymi pochodzącymi z okresu czwartorzędu, wymagający szczególnej ochrony "Zbiornik międzymorenowy Dąbrowa" (GZWP – 201). Brak danych na temat występowania podobnego zbiornika na terenie miasta.

W północno-zachodniej części województwa (Frombork, Braniewo, Pasłęk) odkryto wody mineralne, chlorkowo-sodowe, jednak ze względu na głębokość ich zalegania (0,7-1,5km) możliwość pozyskiwania wymagałby przeprowadzenia bliższego rozeznania przez zainteresowany podmiot.

Jeżeli chodzi o wody geotermalne, mogące stanowić częściowo odnawialne ekologiczne źródło energii na terenie powiatu są jeszcze słabo rozpoznane. Temperatura wód występujących w skałach osadowych może wynosić 60-80°C, jednak ze względu na znikomą ilość informacji, zagadnienie to wymaga głębszej analizy i rozpoznania ewentualnie w kolejnych opracowaniach.

Z miejscowości Rogity, znajdującej się 3 km od miasta, z głębokości poniżej 30m, pobierana jest woda na potrzeby Braniewa. Eksploatowane są tam 4 studnie głębinowe, oraz ujęcie (jedna studnia) i przepompownię w Braniewie. Maksymalna wydajność studni wynosi 770 m³/h. Studnie pracują przemiennie na potrzeby miasta oraz okolicznych miejscowości. Według pozwolenia wodno – prawnego przedsiębiorstwo Wodociągi Miejskie Sp. z o.o. może w ciągu doby pobierać z ujęć 5500 m³ wody dla miasta oraz 350 m³ wody dla okolicznych wsi. Aktualny dobowy pobór wody waha się w granicach od 960 do 4800 m³.

Ponadto, w okresie czynnej działalności korzystano z ujęcia wody na terenie byłego obecnie browaru. W chwili obecnej, z uwagi na nieprowadzenie na tym obszarze działalności, ujęcie jest w znikomym stopniu użytkowane.

Zagrożenie

Obecnie pobierana woda spełnia wszelkie wymagania, nie jest bezpośrednio narażona na zanieczyszczenia, nie wolno jednak takiej możliwości wykluczyć, zwłaszcza z uwagi na fakt, iż złoża wodonośne występują na terenie sąsiedniej gminy, a więc wpływ na możliwość ograniczania zanieczyszczeń ze strony miasta jest ograniczony.

W ostatnich latach na obszarze powiatu nie był prowadzony monitoring diagnostyczny wód podziemnych. Jakość wód badana w punkcie 102 krajowego monitoringu wód wgłębnych trzeciorzędowych w miejscowości Zawierz, w 2000 i 2001 roku wskazywała na najwyższą I klasę jakości. Natomiast wyniki z gminy Braniewo miejscowości Rogity, w punkcie 32 dotyczące wód wgłębnych czwartorzędowych wykazały klasę Ib wysokiej jakości (2000), i III klasę niskiej jakości w roku 2001, ze względu na zawartość azotynów. W roku 2002 jakość wód znów wykazała klasę Ib.

Podsumowanie

Na terenie miasta nie występuje Główny Zbiornik Wody Podziemnej. Wody podziemne na potrzeby miasta są pobierane z ujęcia w Rogitach, z głębokości poniżej 30m. Wody spełniają wszelkie oczekiwane normy jakościowe.

W rejonie miasta występują, atrakcyjne na tle województwa, zasoby wód geotermalnych i mineralnych, które być może w przyszłości doczekają się bliższego rozpoznania i eksploatacji.

Wykonany jest „Projekt prac geologicznych dla ustalenia zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych części zlewni Zalewu Wiślanego – zlewnia Baudy oraz zlewnia Pasłęki”.

4.7. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami przemysłowymi, jakkolwiek na niewielką skalę, prowadzona jest w sposób zadowalający – odpady odbierane są przez wyspecjalizowane firmy, nie zaobserwowano nieprawidłowości w tym zakresie.

Ze względu na brak większych podmiotów gospodarczych jako wytwórców odpadów przemysłowych największe zagrożenie zaobserwować można w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Najczęściej ich zagospodarowanie polega na wywiezieniu na składowisko odpadów. Na uwagę zasługuje zbudowany od początku i już sprawnie działający system selektywnej zbiórki odpadów mogących ulec procesom odzysku, głównie makulatury, tworzyw sztucznych, szkła i drobnego złomu. Poprawie ulega też stopień świadomości i chęci współpracy ze strony mieszkańców.

Należy opracować sposób postępowania z odpadami powstającymi z wycofywanych z eksploatacji pojazdów oraz odpadów budowlanych, powiązany z instalacją do segregacji i recyklingu.

Ponadto do tej pory nie został utworzony Gminny Punkt Zbiórki odpadów niebezpiecznych. Selektywna zbiórka tego rodzaju odpadów rozbita jest na zbiórkę akumulatorów, baterii, leków w różnych punktach miasta.

Na terenie miasta nie występują mogilniki ani inne miejsca deponowania odpadów niebezpiecznych, nie zanotowano też nielegalnych, „dzikich” wysypisk

Na obszarze Braniewa w procesie wstępnej inwentaryzacji odnaleziono 462,4 Mg wyrobów azbestowych (załącznik 1), głównie pokryć dachowych, wymagających usunięcia. Materiały te znajdują się zarówno na obiektach użyteczności publicznej jak i na budynkach mieszkalnych wielorodzinnych (ok. 98%) oraz jednorodzinnych, często w centrum miasta. W związku z tym, zaleca się ich jak najszybsze usunięcie, gdyż ze względu na swój charakter, ilość i obszary występowania stanowią ogromne zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców. Szczegółowy plan, zakładane procedury postępowania oraz zalecane środki ochronne zawarto w „Programie usuwania azbestu dla Miasta Braniewa”, zwracając uwagę na konieczność powierzenia zadań związanych z usuwaniem, zabezpieczaniem, transportem i utylizacją wyrobów azbestowych odpowiednio wyposażonym i wykwalifikowanym firmom, posiadającym stosowane pozwolenia w tym zakresie.

Na miejskie składowisko, w celu składowania i unieszkodliwiania odpadów w roku 2007 trafiło 7159,68 Mg odpadów komunalnych i innych mogących stanowić tego rodzaju odpady. Należy jednak pamiętać, iż składowane są tu również odpady spoza gminy miejskiej tzn. gminy wiejskiej Braniewo, Lelkowo i Płoskinia. Obecnie gromadzenie odpadów komunalnych następuje w zorganizowany sposób, poprzez pojemniki o pojemnościach 60l, 110l i 1100 l oraz w oparciu o „system workowy” w zależności od rodzaju budownictwa. Można przyjąć, iż 100% mieszkańców objętych jest tym systemem, a osoby samodzielnie wywożące odpady na składowisko oraz w nim nieuczestniczący stanowią znikomy odsetek.

Stan techniczny oraz formalno-prawny składowiska jest w fazie wyjaśniania. Ze względu na konieczność zamykania składowisk nie spełniających unijnych wymagań została wydana decyzja o wstrzymaniu eksploatacji. W czasie przygotowywania opracowania decyzja została przedłużona do końca roku 2009. W przypadku zamknięcia składowiska w Braniewie, odpady musiałyby być dostarczane do składowiska odpadów w Elblągu – ok. 40 km. Obecnie jest opracowywany projekt modernizacji składowiska, zakładający zmianę technologii składowania odpadów na terenie 10 przym. Wyjaśnienie sytuacji należy podjąć przy kolejnej aktualizacji programu. W założeniach modernizacyjnych brak jednak koncepcji budowy instalacji do segregacji, która musiałaby być prowadzona wyłącznie ręcznie, co w przypadku tak dużego składowiska znacznie ogranicza jego możliwości.

Należy również pamiętać o zakładanej ważnej roli udziału miasta w rejonie N-W gospodarki odpadami (jako jedno z dwóch składowiska przyjmujących odpady inne niż niebezpieczne i obojętne) oraz tworzeniu Zakładu zagospodarowania odpadów (Zzo).

Do tej pory nie zanotowano nieprawidłowości w zakresie transportu odpadów. Ponieważ czynność ta, zwłaszcza w przypadku odpadów niebezpiecznych, w tym azbestu, stanowić może zagrożenie dla ludzi i środowiska należy zwracać uwagę na jej prawidłowe wykonanie. W związku z tym zaleca się powierzanie działań w zakresie rozbiórki, zabezpieczania, transportu i utylizacji tego typu odpadów odpowiednio wykwalifikowanym i wyposażonym podmiotom, posiadającym stosowne pozwolenia, gwarantującym właściwą realizację powierzonych zadań.

4.8. Ochrona przyrody

Gmina miejska Braniewo jest atrakcyjna przyrodniczo, częściowo miasto, a okolice w większej powierzchni znajdują się w zasięgu obszarów chronionego krajobrazu. Tereny miasta i gminy, zgodnie z deklaracją Sejmu RP, zaliczono do obszaru „Zielonych Płuc Polski”. Braniewo i okolice charakteryzują się stosunkowo niskim stopniem uprzemysłowienia, co tworzy sprzyjające warunki do rozwoju turystyki i agroturystyki. Zobaczyć tu można okazałe pomniki przyrody oraz liczne obszary chronione, w tym rezerwaty przyrody oraz obszary zaliczane do międzynarodowej sieci Natura 2000:

- Ostoja bobrów na rzece Pasłęce – rezerwat ssaków, rozciągający się na terenie gmin: Wilczęta, Płoskinia, Braniewo i Pieniężno, przedmiotem ochrony są w nim stanowiska bobrów, zaliczony do sieci obszarów chronionych Natura 2000;
- rezerwat torfowiskowy turzycowo-mszysty Cielętnik, położony w gminie Braniewo, chroniący stanowisko brzozy niskiej;
- rezerwat torfowiskowy Osiek II, w gminie Wilczęta, gdzie przedmiotem ochrony jest malina moroszka;
- rezerwat krajobrazowy Dolina rzeki Wałszy, położony na terenie miasta i gminy Pieniężno, przedmiotem ochrony jest krajobraz doliny rzeki Wałszy;
- Zalew Wiślany – rezerwat ptaków (27 gatunków ptaków z tzw. dyrektywy ptasiej oraz 9 z polskiej czerwonej księgi) obejmujący płytkie, słonawe wody Zalewu Wiślanego;
- obszar specjalnej ochrony ptaków Ostoja Warmińska znajdujący się częściowo na terenie powiatu braniewskiego, na północny-wschód od miasta Braniewa.

Na terenie samego miasta występują:

- fragment „Obszaru chronionego Krajobrazu Rzeki Pasłęki” chroniącego przyrzecze i hydrotop rzeki oraz biotop lasów;
- częściowo rezerwat faunistyczny „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce”;
- 4 pomniki przyrody (3 dęby szypułkowe, tulipanowiec amerykański).

5. Problemy ochrony środowiska na terenie miasta Braniewo

Ogólnie można założyć, iż stan środowiska na terenie miasta Braniewo jest dobry, biorąc pod uwagę jego zdecydowanie urbanistyczny charakter. Występują jednak niepokojące obszary, głównie w zakresie gospodarki odpadami, gdzie należy zwrócić uwagę na zakres i sposób podejmowania działań. Do głównych zagadnień problematycznych na tym terenie należą:

- sytuacja formalno-prawna oraz zakres i sposób działania składowiska miejskiego:
  - unormowanie sytuacji formalno-prawnej,
  - uzyskanie pozwolenia zintegrowanego,
  - zamykanie i rekultywacja kwater,
  - budowa instalacji do segregacji odpadów;
- gospodarka odpadami:
  - racjonalna gospodarka odpadami komunalnymi,
  - wyodrębnienie odpadów biodegradowalnych ze strumienia komunalnych,
  - segregacja – niezbędne dalsze rozwijanie świadomości mieszkańców oraz systemu segregacji „u źródła”,
  - opracowanie sposobu postępowania z odpadami powstającymi z wycofywanych z eksploatacji pojazdów oraz odpadów budowlanych,
  - udział w formowaniu obszaru gospodarki odpadami N-W,
  - racjonalna, selektywna gospodarka odpadami niebezpiecznymi, w tym udział w tworzeniu Gminnego Punkt Zbiórki odpadów niebezpiecznych,
  - budowa kompostowni na terenie oczyszczalni ścieków,
  - budowa Zzo;

- rzetelna i dokładna inwentaryzacja, a następnie usuwanie z terenu miasta wyrobów zawierających azbest;
- określenie wpływu składowiska na wody rzeki Pasłęki;
- edukacja ekologiczna - niska świadomość ekologiczna mieszkańców, w tym szczególnie w zakresie szkodliwości i konieczności usuwania azbestu;
- ochrona powietrza – brak reprezentatywnych badań, zalecana bieżąca wiarygodna kontrola i ciągłe obniżanie emisji;
- wody podziemne – obecnie brak problemów, zalecana kontrola ujęć gospodarczych m.in. na terenie byłego browaru;
- wody powierzchniowe – możliwe zagrożenie ze strony oczyszczalni ścieków oraz składowiska – niezbędne wyjaśnienie wpływu oczyszczalni ścieków i składowiska odpadów na wody rzeki Pasłęki;
- gospodarka wodno-ściekowa – niepełne skanalizowanie sugerowany wzrost stopnia skanalizowania;
- stan gleb – zakwaszenie, brak reprezentatywnych danych - zalecana bieżąca wiarygodna kontrola;
- promieniowanie i hałas - brak zidentyfikowanych problemów, zalecana kontrola poziomów;
- obszary chronione, w tym sieć Natura 2000 – ochrona lasów, zalesianie, utrzymanie istniejących form i zasad ochrony, ochrona bioróżnorodności.

6. Wpływ na obszary Natura 2000

W najbliższej okolicy Miasta Braniewo znajdują się obszary zaliczane do międzynarodowej sieci Natura 2000, są to:

- Dolina Pasłęki – Ostoja Bobrów na rzece Pasłęce - rezerwat ssaków, rozciągający się na terenie gmin: Wilczęta, Płoskinia, Braniewo i Pieniężno, przedmiotem ochrony są w nim stanowiska bobrów, zaliczony do sieci obszarów chronionych Natura 2000; jest to ważna ostoja tego gatunku w północnej części kraju, ponadto bytują tu inne zwierzęta kręgowie i bezkręgowie podlegające ochronie. Główne zagrożenie dla tego obszaru stanowią zanieczyszczenia przez ścieki komunalne i rolnicze, zmiany stosunków wodnych oraz kłusownictwo. Wąski fragment tego obszaru znajduje się na

terenie miasta Braniewo, należy więc zwracać uwagę na wszelkie przedsięwzięcia mogące mieć negatywny wpływ na jakość i integralność tego obszaru.

- Zalew Wiślany – rezerwat ptaków (27 gatunków ptaków z tzw. dyrektywy ptasiej oraz 9 z polskiej czerwonej księgi) obejmujący płytkie, słonawe wody Zalewu Wiślanego. Obszar ma chronić tereny lęgowe w okolicach Zatoki Elbląskiej oraz ujścia rzeki Pasłęki oraz tereny nielęgowe w strefie przybrzeżnej od Przebrna do ujścia Cieplicówki, obszar Zatoki Elbląskiej jak również okolice ujścia Pasłęki. Głównym zagrożeniem dla tego obszaru jest koszenie trzciny, rybołówstwo, wędkarstwo, urbanizacja, a więc ścieki i odpady, rozwój przemysłu i turystyki. Przedsięwzięcia na terenie miasta Braniewo mogą mieć niewielki, pośredni wpływ na jakość tego obszaru, głównie poprzez wody rzeki Pasłęki, których zagrożenie zostało omówione w poprzednim punkcie.
- Ostoja Warmińska - jest obszarem specjalnej ochrony ptaków. Znajduje się częściowo na terenie powiatu braniewskiego i gminy wiejskiej Braniewo, na północny-wschód od miasta Braniewa. Ochroną zostały tu być objęte gatunki ssaków (m.in. bóbr europejski, wilk, wydra, dzik, zając szarak) oraz kilkadziesiąt gatunków ptaków (m.in. bociana błotnego i orlika krzykliwego), jak również wiele roślin. Charakterystyczną cechą krajobrazu tej ostoi jest mozaikowy układ różnych siedlisk przyrodniczych, duża ich przestrzenna zmienność i wysoki stopień naturalności. Zagrożenie stanowi rolnictwo - zamiany i intensyfikacja użytkowania rolnego, wypalanie roślinności, terminy prowadzenia zabiegów niedostosowane do biologii ptaków, zakładanie upraw plantacyjnych, gospodarka leśna - zalesianie łąk, pastwisk, torfowisk i bagien, wyręb starodrzewów i drzew dziuplastych, usuwanie martwego drewna z lasu oraz szeroko pojęta urbanizacja - penetrowanie siedlisk przez ludzi. Działania zakładane „Planami...” podejmowane na terenie miasta Braniewa raczej nie będą negatywnie oddziaływać na środowisko tego obszaru, ze względu na charakter przedsięwzięć oraz odległość od Ostoi.

Realizacja działań wynikających z „Planów...” może mieć wpływ na okoliczne obszary zaliczane do sieci Natura 2000, jednak jedynie korzystny.

Ścieki, wody opadowe, oraz odcieki ze składowiska odprowadzane są pośrednio do wód rzeki Pasłęki, a kolejno trafiają do Zalewu Wiślanego. W związku z tym dokonanie planowanej modernizacji składowiska wraz z zamknięciem części kwater oraz modernizacja sieci wodociągowo-kanalizacyjnej mogą w znacznym stopniu poprawić jakość wód wspomnianych cieków, a tym samym ograniczyć ich negatywny wpływ na środowisko wodne obszarów Natura 2000. Jednocześnie należy zauważyć, iż niewykonanie zaplanowanych działań może przyczynić się do zdecydowanego pogorszenia się jakości środowiskowej tych obszarów.

Ponadto wszelkie inne obszary działalności człowieka mogą mieć wpływ na istnienie i jakość środowiska naturalnego, w tym obszarów Natury 2000. Dlatego ważne jest zapewnienie optymalnej ochrony powietrza atmosferycznego, w tym przez zapobieganie hałasowi i oddziaływaniu pól elektromagnetycznych, jak również prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami, przede wszystkim niebezpiecznymi. Należy dodatkowo pamiętać o prowadzeniu w jak najszerszym zakresie edukacji ekologicznej, obejmującej tematykę racjonalnego gospodarowania odpadami, w tym segregacji oraz spalania odpadów, oszczędności w mediach i surowcach, ochrony przyrody czy innych dobrych praktyk.

Omawiane „Programy...” jako główny cel zakładają poprawę jakości środowiska przyrodniczego, w związku z tym zapewnienie realizacja zakładanych przez nie działań oraz ich właściwej realizacji i skutecznej kontroli powinno zapewnić zabezpieczenie środowiska, w tym przyrody, zdrowia ludzi oraz jakości zabytków i dóbr materialnych oraz surowców przed negatywnym wpływem działalności człowieka.

7. Identyfikacja ewentualnych wpływów na środowisko przedsięwzięć zakładanych planami

W celu określenia potencjalnych możliwości wpływu na środowisko działań zakładanych przez „Plany...” analizie poddano wszelkie działania, zarówno inwestycyjne jak i nieinwestycyjne. Ponieważ wszystkie omawiane opracowania mają jako podstawowy i priorytetowy cel nadrzędny poprawę jakości środowiska oraz życia mieszkańców miasta Braniewa zidentyfikowane wpływy są w ogromnej większości pozytywne.

Skutki działań nieinwestycyjnych, takich jak np. edukacja ekologiczna są trudne do oszacowania, choć trudno zakładać możliwość wpływu negatywnego. Natomiast skutki dla szeroko pojętego środowiska wynikające z realizacji działań inwestycyjnych, tj. modernizacja składowiska miejskiego muszą zostać szczegółowo przeanalizowane i określone podczas przeprowadzania postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Skupiono się zatem na określeniu charakterystycznych, typowych możliwych oddziaływań oraz podkreśleniu możliwości wpływu negatywnego na zdrowie ludzi, jakość poszczególnych elementów środowiska oraz bezpieczeństwo zabytków.

Przeanalizowano także ocenę możliwości wystąpienia negatywnych wpływów i skutków przypadku braku realizacji założeń „Planów...”.

Potencjalne negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być również związane z fazą realizacji poszczególnych inwestycji. Jako ewentualne długoterminowe oddziaływania zidentyfikowano m.in.:

- nieodwracalne przekształcenia terenów,
- nieodwracalne zmiany w krajobrazie,
- pogorszenie jakości powietrza,
- podwyższenie poziomu hałasu,
- zmiany stosunków wodnych,
- przerwanie szlaków migracji zwierząt itp.

Ocenę przedstawiono w formie symboli:

+ wpływ pozytywny

- wpływ negatywny

0 brak zidentyfikowanego wpływu, bądź wpływ neutralny

7.1. Określenie potencjalnych wpływów na środowisko celów i działań zakładanych przez „Program ochrony środowiska miasta Braniewo na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015”.

Tabela 2.

Zadania własne miasta Braniewo zakładane przez „Program ochrony środowiska...”

Cele i działania	Zakładany wpływ na środowisko							
	Zdrowie ludzi	Dziedzictwo kulturowe, dobra materialne, zabytki	Klimat	Środowisko naturalne - zasoby				
				Powietrze atmosferyczne	Wody powierzchniowe i podziemne	Powierzchnia ziemi, gleba	Krajobraz	Bioróżnorodność, fauna i flora
Ochrona dziedzictwa przyrodniczego								
uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zasad ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej	0	+	0	0	+	+	+	+
zawieranie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów uściślających sposoby użytkowania elementów przyrodniczych i krajobrazowych, określanie gruntów przeznaczonych do zalesień	0	0	0	0	+	+	+	+
wdrażanie na obszarach cennych przyrodniczo proekologicznych form gospodarowania (rolnictwo ekologiczne, agroturystyka)	+	0	0	+	+	+	+	0
opracowanie programów nowych obszarów zieleni i zadrzewień	+	0	+	+	+	+	+	+
udział w konsultacjach dot. istniejących i wdrażanych form ochrony przyrody, weryfikacja i aktualizacja danych, udział w opracowaniu planów ochrony	+	0	+	+	+	+	+	+
ochrona, powiększanie i odtwarzanie obszarów naturalnej retencji, zbiorników wodnych, zadrzewień	0	0	+	0	+	0	+/-	+/-
identyfikacja przyczyn zagrożenia rzadkich gatunków i eliminowanie źródeł zagrożenia, czynna ochrona	0	0	0	0	0	0	+	+
realizacja programów rolnośrodowiskowych	+	0	0	+	+	+	+	+

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami, Programu Usuwania Azbestu
dla Miasta Braniewo na lata 2008-2001 z perspektywą na lata 2012-2015*

udział we wzmocnieniu straży łowieckiej i rybackiej	0	0	0	0	+	0	0	+
rozwój środków kontroli handlu zagrożonymi gatunkami	0	0	0	0	0	0	0	+
działania formalno-prawne w zakresie zalesień i zadrzewień (aktualizacja klasyfikacji gruntów, opracowywanie dokumentacji glebowo-siedliskowej, określanie w planach zagospodarowania przestrzennego gruntów pod zalesienia), realizacja planów	0	0	+	+	0	+	+	+
ochrona i powiększanie różnorodności biologicznej lasów, zachowywanie naturalnych ekosystemów leśnych	0	0	+	+	0	0	+	+
rozwój wykorzystania lasów do edukacji ekologicznej, ekoturystyki	+	0	0	0	0	0	0	+
rozpowszechnianie i wdrażanie zasad dobrej praktyki rolniczej	+	0	+	+	+	+	+	+
działanie prowadzące do zmniejszenia zakwaszenia gleb, zapobieganie erozji i zanieczyszczeniu	+	0	0	0	+	+	+	+
umieszczanie w planach zagospodarowania przestrzennego granic obszarów złóż kopalin	0	0	0	0	0	+	+	+
ochrona terenów cennych przyrodniczo przed eksploatacją kopalin, stosowanie „bezpiecznych” technologii eksploatacji, rekultywacja poeksploatacyjna	+	0	+	+	+	+	+	+
opracowanie dokumentacji hydrogeologicznej i ustanowienie obszarów ochrony dla ujęć wody	+	0	0	0	+	+	0	0
budowa i modernizacja sieci wodociągowych i uzdatniania wody, z wykorzystaniem BAT	+	0	0	0	+	+	0	0
monitorowanie działań i edukacja mieszkańców dot. GMO	+	0	0	0	0	0	0	+

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami, Programu Usuwania Azbestu
dla Miasta Braniewo na lata 2008-2001 z perspektywą na lata 2012-2015*

Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii								
stosowanie technologii BAT	+	+	+	+	+	+	+	+
zmniejszanie strat oraz ograniczanie zużycia energii i wody (modernizacja systemów, termomodernizacja budynków)	+	0	+	+	+	+	+	+
wprowadzenie do planu zagospodarowania przestrzennego zagadnień odnawialnych źródeł energii	0	0	+	0	0/-	0/-	0/-	0
edukacja w zakresie OZE	0	0	+	0	0	0	0	0
inwestycje w zakresie OZE	0	0	+	+	+/-	0	+/-	+/-
wprowadzenie do planu zagospodarowania przestrzennego zapisów zapewniających ochronę naturalnych zbiorników retencyjnych	0	0	+	0	+	0	+	+
identyfikacja, przegląd, aktualizacja obszarów zagrożonych powodzią i planów ochrony przeciwpowodziowej	+	0	0	0	+	0	+	0
Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego								
ustalenie kierunków i zakresu rewitalizacji terenów zdegradowanych	0	0	0	0	+	+	+	+
działanie na rzecz zmniejszenia, ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych do środowiska	+	+	+	+	+	+	+	+
edukacja i rozpowszechnianie informacji dot. wpływu substancji chemicznych i GMO na zdrowie ludzi i jakość środowiska	+	0	0	0	0	0	0	+

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami, Programu Usuwania Azbestu
dla Miasta Braniewo na lata 2008-2001 z perspektywą na lata 2012-2015*

modernizacja oczyszczalni ścieków i systemu kanalizacji	+	0	0	0	+	+	+	+
modernizacja kotłowni i sieci ciepłowniczej, stosowanie technologii BAT i odnawialnych źródeł energii, termomodernizacja budynków	+	+	+	+	+	+	+	+
ograniczanie emisji ze środków transportu	+	+	+	+	0	0	0	+
prowadzenie kampanii informacyjnej i kontroli w zakresie spalania odpadów w paleniskach domowych	+	0	+	+	0	0	0	0
realizacja „Planu gospodarki odpadami...na lata 2008-2011”	+	0	+	+	+	+	+	+
wspieranie i realizacja programów wycofywania z rynku chemikaliów (azbest, PCB)	+	0	+	+	+	+	+	+
rozeznanie stanu i obserwacja zmian zachodzących w klimacie akustycznym miasta, wprowadzanie niezbędnych zmian i restrykcji (obszary cenne przyrodniczo), utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego	+	0	0	+	0	0	0	+
uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego obszarów ograniczonego użytkowania wokół emitorów promieniowania niejonizującego	+	0	0	+	0	0	0	0
Ochrona klimatu i zapobieganie niszczeniu ozonu stratosferycznego								
wzrost udziału źródeł energii odnawialnej	+	+	+	+	0	0	0/-	0

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami, Programu Usuwania Azbestu
dla Miasta Braniewo na lata 2008-2001 z perspektywą na lata 2012-2015*

działania na rzecz obniżenia emisji gazów cieplarnianych (zmniejszanie strat, termomodernizacja budynków, zmiany nośników energii, promocja efektywności energetycznej wśród mieszkańców)	+	+	+	+	+	+	0	+
edukacja mieszkańców w zakresie ochrony klimatu	+	+	+	+	+	+	0	+
Edukacja ekologiczna								
opracowanie gminnego programu edukacji ekologicznej i jego realizacja na wszystkich poziomach	+	0	+	+	+	+	+	+
udział w tworzeniu ośrodków edukacji ekologicznej i sieci „zielonych szkół”	+	0	+	+	+	+	+	+
edukacja ekologiczna dorosłych – prawo, zarządzanie, techniki ochrony środowiska, zagospodarowania przestrzenne, wykorzystanie informacji o środowisku itd.	+	+	+	+	+	+	+	+
udział w organizacji i działaniu regionalnego punktu edukacji ekologicznej	+	+	+	+	+	+	+	+
organizacja i popularyzacja działań na rzecz edukacji ekologicznej (konkursy, koła zainteresowań, festyny i imprezy, wydawnictwa)	+	+	+	+	+	+	+	+
promocja „ekologicznych” form gospodarowania (pszczołarstwo, rolnictwo ekologiczne, agroturystyka)	+	0	+	0	0	0	+	0

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami, Programu Usuwania Azbestu
dla Miasta Braniewo na lata 2008-2001 z perspektywą na lata 2012-2015*

Monitoring jakości środowiska								
objęcie monitoringiem wszystkich komponentów środowiska oraz uciążliwych obiektów i działań, dodanie bloku „diagnoz i prognoz”	+	+	+	+	+	+	+	+
udział w tworzeniu ogólnodostępnej powiatowej bazy danych o stanie środowiska	+	+	+	+	+	+	+	+
Mechanizmy prawne								
wymiana informacji między organami kontrolnymi	+	+	+	+	+	+	+	+
doskonalenie systemu nadzoru nad wypełnianiem postanowień pozwoleń	+	+	+	+	+	+	+	+
konsekwentne i adekwatne stosowanie kar przewidzianych prawem	+	+	+	+	+	+	+	+

Tabela 3.
Zadania koordynowane zakładane przez „Program ochrony środowiska...”

Cele i działania	Zakładany wpływ na środowisko							
	Zdrowie ludzi	Dziedzictwo kulturowe, dobra materialne, zabytki	Klimat	Środowisko naturalne - zasoby				
				Powietrze atmosferyczne	Wody powierzchniowe i podziemne	Powierzchnia ziemi, gleba	Krajobraz	Bioróżnorodność, fauna i flora
Ochrona dziedzictwa przyrodniczego								
przestrzeganie w gospodarce leśnej zasad zachowania i zwiększania bioróżnorodności	0	0	0	0	0	0	+	+
realizacja zadań związanych z ochroną obszarów cennych przyrodniczo i objętych ochroną	0	0	0	0	0/+	0/+	+	+
opracowanie i realizacja programu rekultywacji terenów zdegradowanych	+	0	0	+	+	+	+	+

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami, Programu Usuwania Azbestu
dla Miasta Braniewo na lata 2008-2001 z perspektywą na lata 2012-2015*

Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii								
restrukturyzacja i ograniczenie poboru wody, stosowanie zamkniętych obiegów	0	0	0	0	+	0	0	0
zmniejszanie materiałochłonności i procesów (technologie niskoodpadowe, nawracalność surowców, surowce i materiały przyjazne środowisku)	+	+	+	+	+	+	+	+
minimalizacja energochłonności gospodarki, wykorzystywanie technologii BAT	+	+	+	+	+	+	+	+
uprawa roślin energetycznych, wspieranie działań w celu zwiększania udziału biopaliw w transporcie	+	+	+	+	+	+/0	0	0
Dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego								
działania na rzecz ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód gruntowych i powierzchniowych	+	0	0	0	+	+	+	+
stosowanie technologii energooszczędnych i mniej zanieczyszczających powietrze	+	+	+	+	+	+	+	+
szkolenie i kontrole w zakresie obrotu i stosowania substancji i preparatów chemicznych	+	0	0	+	+	+	+	+
stosowanie zabezpieczeń przed nadmierną emisją hałasu	+	0	+	+	0	0	0	+
eliminacja ewentualnych zagrożeń spowodowanych przekroczeniem dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	+	0	0	0	0	0	0	+

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami, Programu Usuwania Azbestu
dla Miasta Braniewo na lata 2008-2001 z perspektywą na lata 2012-2015*

Ochrona klimatu i zapobieganie niszczeniu ozonu stratosferycznego								
zwiększanie efektywności energetycznej i obniżanie materiałochłonności	+	+	+	+	+	+	+	+
wzrost udziału energii ze źródeł odnawialnych	+	+	+	+	+	+	+	+
Edukacja ekologiczna – brak zadań koordynowanych								
Monitoring jakości środowiska								
monitoring elementów przyrody i obiektów służących jej ochronie	+	+	+	+	+	+	+	+
Realizacja zadań monitoringowych przez zarządców oczyszczalni ścieków i składowiska odpadów	+	0	+	+	+	+	+	+
Mechanizmy prawne								
wdrażanie technologii BAT	+	+	+	+	+	+	+	+
wprowadzanie systemu zarządzania środowiskiem wg norm serii ISO 14000	+	+	+	+	+	+	+	+
stosowanie się do wszelkich wymaganych przepisów, norm, wytycznych	+	+	+	+	+	+	+	+

Podsumowując prognozowany wpływ realizacji „Programu...” można stwierdzić, iż podstawowym jego celem i założeniem jest doprowadzenie do poprawy jakości środowiska. Kierunki działań oraz zadania w nim zaproponowane zmierzają w szczególności do ochrony dziedzictwa przyrodniczego, prowadzenia całokształtu gospodarki zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju i racjonalnego wykorzystywania zasobów, materiałów, wody i energii, poprawy bezpieczeństwa ekologicznego. Ważnym elementem, coraz częściej podkreślanym, jest ochrona klimatu i zapobieganie niszczeniu ozonu stratosferycznego. W celu realizacji zamierzonych celów konieczna jest odpowiednia edukacja ekologiczna społeczeństwa, ciągłe prowadzenie monitoringu jakości środowiska oraz tworzeniu nowych, odpowiednich mechanizmów prawnych.

Przy zapewnieniu kierowania się wyżej wspomnianymi zasadami można założyć przynajmniej nie pogorszenie się stanu środowiska naturalnego w związku z realizacją „Programu...”. Ponadto odpowiednie postępowanie, zgodnie z prawem, zapewnia zgodność niniejszego dokumentu z wytycznymi prawa oraz aktualną „Polityką Ekologiczną Państwa...” i „Programami...” wyższego szczebla, jak również strategiami rozwoju miasta i powiatu.

7.2. Określenie potencjalnych wpływów na środowisko celów i działań zakładanych przez „Plan gospodarki odpadami dla miasta Braniewa na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015”

Tabela 4.
Ocena wpływu na środowisko działań własnych gminy oraz koordynowanych przed organy wyższego szczebla określonych w „Planie Gospodarki Odpadami...”

Cele i działania	Zakładany wpływ na środowisko							
	Zdrowie ludzi	Dziedzictwo kulturowe, dobra materialne, zabytki	Klimat	Środowisko naturalne - zasoby				
				Powietrze atmosferyczne	Wody powierzchniowe i podziemne	Powierzchnia ziemi, gleba	Krajobraz	Bioróżnorodność, fauna i flora
upowszechnianie zasad, sposobów i konieczności zmniejszania ilości odpadów								
organizacja szkoleń „czystych” metod i technologii produkcyjnych	+	+	+	+	+	+	+	+
racjonalizacja gospodarki magazynowej oraz praktyk produkcyjnych	+	+	+	+	+	+	+	+
ograniczenie szkodliwości użytkowanych wyrobów zawierających azbest	+	0	0	+	0	0	0	0
przedłużanie czasu życia produktów, czynienie ich bardziej przyjaznymi dla środowiska	+	+	+	+	+	+	+	+
zastępowanie szkodliwych i niebezpiecznych substancji i materiałów przyjaźniejszymi środowisku	+	+	+	+	+	+	+	+
prowadzenie recyklingu wewnętrznego (ograniczenie odpadów „u źródła”)	+	+	+	+	+	+	+	+
wprowadzanie odpowiednich aktów prawa lokalnego	+	+	+	+	+	+	+	+

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami, Programu Usuwania Azbestu
dla Miasta Braniewo na lata 2008-2001 z perspektywą na lata 2012-2015*

zapobieganie i przeciwdziałanie niekontrolowanemu przedostawaniu się odpadów do środowiska								
stworzenie gminnego systemu przeciwdziałania powstawaniu „dzikich wysypisk”	+	0	0	+	+	+	+	+
konsekwentne egzekwowanie utrzymywania terenów publicznych i prywatnych w porządku i czystości	+	0	0	+	+	+	+	+
organizacja kampanii na rzecz czystości środowiska	+	+	+	+	+	+	+	+
organizacja dla mieszkańców konkursów, zachęcających do utrzymywania estetyki okolicy, selektywnej zbiórki odpadów itp.	+	+	+	+	+	+	+	+
objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców miasta								
organizacja systemu zbiórki odpadów przy drogach	+	0	0	+	+	+	+	+
organizacja zbiórki zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych, wyeksploatowanych pojazdów i opon	+	+	+	+	+	+	+	+
rozszerzenie zasięgu selektywnej zbiórki odpadów, zwłaszcza obejmujących odpady biodegradowalne, wielkogabarytowe i niebezpieczne								
rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów (makułatury, szkła, złomu, tworzyw sztucznych)	+	0	+	+	+	+	+	+
wdrożenie systemu selektywnej zbiórki biodegradowalnych odpadów komunalnych, wielkogabarytowych, budowlanych i niebezpiecznych	+	0	+	+	+	+	+	+
organizacja gminnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych	+	0	0	+	+	+	+	+
opracowanie gminnego programu usuwania wyrobów zawierających azbest	+	0	0	+	0	0	0	0
eliminacja niewłaściwych praktyk w zakresie postępowania z odpadami	+	+	+	+	+	+	+	+
organizacja kampanii informacyjnej dot. racjonalnej gospodarki odpadowej	+	+	+	+	+	+	+	+

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami, Programu Usuwania Azbestu
dla Miasta Braniewo na lata 2008-2001 z perspektywą na lata 2012-2015*

tworzenie infrastruktury odpadowej – modernizacja składowiska, budowa kompostowni, sortowni, zakładu demontażu oraz punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych								
uzyskanie akceptacji społecznej na lokalizację infrastruktury poprzez właściwe informowanie przy wskazaniu korzyści	+	0	0	+	+	+	+	+
modernizacja, rozbudowa składowiska odpadów w Braniewie, umożliwiająca odbiór odpadów komunalnych z całego powiatu	+	+	+	+	+	+	+	+
budowa instalacji do sortowania odpadów komunalnych	+	0	0	+	+	+	+	+
budowa instalacji do kompostowania	+	0	0	+	+	+	+	+
budowa instalacji do demontażu odpadów wielkogabarytowych oraz urządzeń elektrycznych i elektronicznych	+	0	0	+	+	+	+	+
budowa stanowiska do recyklingu odpadów budowlanych	+	0	0	+	+	+	+	+
rekułtywacja zamkniętej części składowiska.	+	0	0	+	+/-	+	+	+
konsekwentne egzekwowanie przepisów i wymagań prawnych								
opracowanie gminnego planu gospodarki odpadami na lata 2008-2011 z perspektywą do 2015 roku	+	0	+	+	+	+	+	+
systematyczne wprowadzanie obowiązku usuwania odpadów komunalnych z wszystkich nieruchomości	+	0	0	+	+	+	+	+
przewodzenie szczegółowej bazy danych o wytwarzanych odpadach	+	0	0	+	+	+	+	+
identyfikacja podmiotów wytwarzających odpady niebezpieczne w ilości poniżej 100 kg rocznie i egzekwowanie obowiązków dotyczących gospodarki odpadami również w takich podmiotach	+	0	0	+	+	+	+	+

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami, Programu Usuwania Azbestu
dla Miasta Braniewo na lata 2008-2001 z perspektywą na lata 2012-2015*

stosowanie adekwatnych do wagi i działających prewencyjnie kar przewidywanych za naruszenie przepisów w obszarze gospodarki odpadami	+	0	0	+	+	+	+	+
wymiana informacji między wszystkimi organami zobowiązanymi do egzekwowania prawa.	+	+	+	+	+	+	+	+

Podsumowując można stwierdzić, iż projekt „Planu...” zakłada w podstawie ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko naturalne oraz racjonalizację gospodarki odpadami. Każde jednak działanie w tym zakresie może pociągać za sobą możliwość negatywnych konsekwencji. Nawet selektywne zbieranie, mające na celu ograniczenie rozproszenia konkretnych grup odpadów, zwłaszcza niebezpiecznych, doprowadza do ich dużej koncentracji w środowisku. „Plan..” jednak ma na celu takie ukierunkowanie działań, aby zachować zgodę z zasadą z zrównoważonego rozwoju. Podstawowe założenia „Planu...”, pod warunkiem stosowania się do racjonalnych zasad gospodarowania zasobami środowiska oraz odpadami, nie doprowadzą do pogorszenia stanu środowiska na terenie miasta i w okolicy. Należy zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenie ze strony szeroko zakrojonych planów w zakresie modernizacji składowiska odpadów. Jednak wpływ tej inwestycji na środowisko powinien zostać szczegółowo zbadany i przeanalizowany na etapie tworzenia niezbędnej dokumentacji jej dotyczącej.

7.3. Określenie potencjalnych wpływów na środowisko celów i działań zakładanych przez „Program usuwania azbestu z terenu miasta Braniewo”

Tabela 5.
Ocena wpływu na środowisko na terenie miasta Braniewo działań określonych w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”

Cele i działania	Zakładany wpływ na środowisko							
	Zdrowie ludzi	Dziedzictwo kulturowe, dobra materialne, zabytki	Klimat	Środowisko naturalne - zasoby				
				Powietrze atmosferyczne	Wody powierzchniowe i podziemne	Powierzchnia ziemi, gleba	Krajobraz	Bioróżnorodność, fauna i flora
uwzględnianie usuwania wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami	+	0	0	+	0	0	0	0

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami, Programu Usuwania Azbestu
dla Miasta Braniewo na lata 2008-2001 z perspektywą na lata 2012-2015*

współpraca z lokalnymi mediami w celu rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń związanych z azbestem	+	0	0	+	0	0	0	0
przygotowanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów narażonych na ekspozycję zawierających trójstopniową skalę priorytetu realizacji usuwania	+	0	0	+	0	0	0	0
przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji programu	+	0	0	+	0	0	0	0

Tabela 6.

Ocena wpływu na środowisko działań własnych gminy
określonych w „Programie usuwania azbestu...”

Cele i działania	Zakładany wpływ na środowisko							
	Zdrowie ludzi	Dziedzictwo kulturowe, dobra materialne, zabytki	Klimat	Środowisko naturalne - zasoby				
				Powietrze atmosferyczne	Wody powierzchniowe i podziemne	Powierzchnia ziemi, gleba	Krajobraz	Bioróżnorodność, fauna i flora
usuwanie wyrobów zawierających azbest z budynków mieszkalnych (jedno- i wielorodzinnych) oraz użyteczności publicznej z terenu miasta	+	0	0	+	0	0	0	0
edukacja mieszkańców dot. szkodliwości azbestu	+	0	0	+	0	0	0	0

„Program...” ma za zadanie poprawić jakość życia mieszkańców poprzez usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu miasta, a więc zdecydowanie pozytywny efekt środowiskowy. W celu zagwarantowania korzyści należy zapewnić wykonywanie zadań związanych z usuwaniem, zabezpieczaniem, transportem i utylizacją wyrobów azbestowych odpowiednio wyposażonym i wykwalifikowanym firmom, posiadającym stosowane pozwolenia w tym zakresie. W przeciwnym razie możliwe jest odniesienie efektu przeciwnego do zamierzonego – pogorszenie jakości powietrza poprzez przedostanie się do niego włókien azbestu, a więc narażenie zdrowia i życia mieszkańców miasta.

8. Oddziaływania transgraniczne

Konieczność określania transgranicznego oddziaływania działań wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz. U. 1999 nr. 96 poz. 1110). Wg w/w aktu oddziaływanie transgraniczne to jakiegokolwiek oddziaływanie, nie mające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony. Ponadto załączniki do konwencji określają dodatkowe kryteria, warunkujące możliwość wystąpienia takie oddziaływania. Przede wszystkim analizie pod tym kątem podlegają inwestycje lokalizowane w bliskim sąsiedztwie granicy, lub takie, które ze względu na swój charakter (np. emisje do powietrza czy wód) mogą powodować wpływ na środowisko o dalszym zasięgu.

Projekty „Programów..” nie mają większego znaczenia transgranicznego. Mimo położenia gminy miejskiej Braniewo w pobliżu granicy z Rosją, zakładane działania mają raczej charakter lokalny i nie przewiduje się wpływów na środowisko poza granicami kraju.

9. Analiza rozwiązań alternatywnych

Po przeanalizowaniu rozwiązań proponowanych w „Programie Ochrony Środowiska...” w zasadzie brak zasadności proponowania rozwiązań alternatywnych z uwagi na założony wyłącznie pozytywny wpływ na środowisko działań zakładanych planami. Co więcej ze względu na charakter zamierzeń trudno przyporządkować im możliwe działania zastępcze. Ponadto dokumenty (zwłaszcza „Program ochrony środowiska...”) są sformułowane w sposób ogólny i w związku z tym brak możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla wskazanych działań.

Głównym celem zakładanym przez „Plan Gospodarki Odpadami...” jest modernizacja składowiska miejskiego odpadów komunalnych. Tu działaniem alternatywnym (możliwym do zaistnienia w przypadku nieuzyskania pozwolenia zintegrowanego, a tym samym wstrzymania użytkowania od 2010 roku) jest jego zamknięcie i rekultywacja, jednak wówczas stało by to w sprzeczności z innymi dokumentami strategicznymi oraz planami wyższego szczebla w ogromnej ich części. Jednakże w obliczu zamierzeń zakładających tworzenie okręgu N-W, w którym składowisko to ma mieć znaczące miejsce, nie jest to sposób gwarantujący mniejszy wpływ negatywny na środowisko.

Powodem konieczności powstania „Programu usuwania azbestu dla miasta Braniewo” jest oczyszczenie środowiska gminy miejskiej Braniewo z produktów zawierających azbest, a więc zdecydowanie pozytywny efekt środowiskowy. Tu z pewnością trudno zaproponować jakiegokolwiek uzasadnione działanie alternatywne. Należy jednak pamiętać, iż działania związane z usuwaniem azbestu są niebezpieczne dla środowiska, głównie zdrowia ludzi. Zaleca się więc stosować wszelkie zakładane „Programie...” środki ochrony i kontroli. Zadanie to należy powierzyć odpowiednim firmom, gwarantującym należyte, zgodnie z prawem i dobrą praktyką usunięcie wyrobów azbestowych.

10. Możliwe zmiany w środowisku w przypadku nie podjęcia działań zakładanych przez projekty

Ponieważ projekty „Planu...” i „Programów...” z założenia powstają w celu poprawy jakości środowiska, w tym również zdrowia ludzi (mieszkańców miasta) można jednocześnie założyć, iż niewykonanie działań i zadań przez nie zalecanych wiąże się z jej pogorszeniem.

W związku z trwającym i zakładanym rozkwitem gospodarczym miasta i regionu, wzrostem poziomu konsumpcji, rozwojem transportu, ciągle zwiększającą się presją na obszary cenne przyrodniczo i niezurbanizowane, zwiększeniem zapotrzebowania na surowce itd. brak kompleksowej realizacji zapisów wszystkich omawianych opracowań prowadzić może do znaczącego pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

Tabela 7.

Możliwe zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji zapisów opracowań

Możliwa zmiana	Brak realizacji postanowień		
	POŚ	PGO	PUA
pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków oraz spadkiem ich jakości	X	X	-
zmniejszanie się zasobów wodnych	X	X	-
postępująca degradacja gleb i utrata ich dla rolnictwa	X	X	-
utrata różnorodności ekologicznej i cennych przyrodniczo terenów	X	X	-
degradacja walorów krajobrazowych	X	X	-
pogorszenie jakości powietrza	X	X	X
zmiany klimatyczne (np. udział w ociepleniu klimatu)	X	X	-
wzrost zużycia surowców, wody i nadmierna eksploatacja kopalni	X	X	-
ogólne pogorszenie jakości życia mieszkańców wynikająca z narażenia na			
o ponadnormatywne natężenie hałasu	X	-	-
o promieniowane elektromagnetyczne	X	-	-
o zanieczyszczenia powietrza, w tym włóknami azbestu	X	X	X
o utrudniony dostęp do czystych zasobów naturalnych (m.in. wody, powietrza, gleby)	X	X	X
o kontakt z substancjami szkodliwymi (np. odpady niebezpieczne, włókna azbestu)	X	X	X
o słabe lub wręcz brak walorów krajobrazowych oraz wynikających z bioróżnorodności i atrakcyjności przyrody	X	X	-
pogorszenie stanu zabytków wynikająca ze złego stanem środowiska	X	X	X

Realizacja zapisów „Programów...” i „Planu...” jest konieczna, gdyż w przypadku jeśli nie zostaną one wdrożone negatywne tendencje mogą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać.

11. Zalecenia monitoringu – metody analizy skutków

Projekty „Programów...” i „Planu...” określają szczegółowe zasady oceny i monitorowania efektów ich realizacji. W ramach każdego z opracowań zaproponowano wskaźniki pozwalające określić stopień realizacji poszczególnych działań i związane z nim zmiany w środowisku. Ocena realizacji na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana powinna być co dwa lata, a zauważone wówczas niedociągnięcia mogą powodować dodatkowe uzasadnione modyfikacje. Zmiany mogą być również dokonywane w przypadku zaistnienia uzasadnionych potrzeb w celu dostosowania do zmieniających się warunków i wymogów prawnych, technicznych i technologicznych oraz finansowych.

W celu zapewnienia kompatybilności sposobów oceny oraz porównywalności ponadlokalnej, część mierników oraz wskaźników ogólnych i szczegółowych, wymiernych i niewymiernych przyjęto z opracowań wyższego szczebla. W celu zapewnienia kompleksowej i całościowej oceny zaproponowano stosowanie wskaźników wymiernych łącznie z propozycją źródeł pozyskiwania danych do weryfikacji, co znacznie ułatwi ich uzyskanie.

Ponadto „Plan Gospodarki Odpadami...” zakłada monitoring składowiska prowadzony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 roku w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. 2002 nr 220 poz. 1858). Składowisko musi być monitorowane w czasie eksploatacji (od uzyskania pozwolenia na użytkowanie do zgody na zamknięcie) oraz przez okres 30 lat od uzyskania decyzji o zamknięciu.

Określony w projektach dla miasta monitoring realizacji ustaleń tematycznych opracowań jest właściwy i wystarczający, niemniej jego jakość zależeć będzie od rzetelności dostarczanych danych np. do bazy wojewódzkiej przez wszystkie zainteresowane podmioty gospodarujące odpadami. Zwrócić należy uwagę, iż posiadanie właściwych, wiarygodnych, aktualnych danych i informacji, jak również wyników badań i analiz własnych jest podstawą właściwej oceny, a co za tym idzie aktualizacji tematycznych opracowań.

12. Podsumowanie i wnioski

Celem opracowania było dokonanie analizy i oceny zakresu i prawidłowości uwzględnienia w projektach POŚ, PGO i PUA dla miasta Braniewa zagadnień dotyczących ochrony środowiska, gospodarki odpadami oraz usuwania azbestu, ich potencjalnych skutków środowiskowych wynikających z działań zakładanych projektami oraz stworzenie materiału pozwalającego na udoskonalenie końcowej wersji opracowywanych, wspomnianych dokumentów.

W toku analiz zidentyfikowano główne problemy w obszarze szeroko pojętej ochrony środowiska, szczególnie zwrócono uwagę na:

- sytuację formalno-prawną oraz zakres i sposób działania składowiska miejskiego:
  - unormowanie sytuacji formalno-prawnej,
  - uzyskanie pozwolenia zintegrowanego,
  - zamykanie i rekultywacja kwater,
  - budowa instalacji do segregacji odpadów;
- gospodarkę odpadami:
  - racjonalna gospodarka odpadami komunalnymi,
  - wyodrębnienie odpadów biodegradowalnych ze strumienia komunalnych,
  - segregacja – niezbędne dalsze rozwijanie świadomości mieszkańców oraz systemu segregacji „u źródła”,
  - opracowanie sposobu postępowania z odpadami powstającymi z wycofywanych z eksploatacji pojazdów oraz odpadów budowlanych,
  - udział w formowaniu obszaru gospodarki odpadami N-W,
  - racjonalna, selektywna gospodarka odpadami niebezpiecznymi, w tym udział w tworzeniu Gminnego Punkt Zbiórki odpadów niebezpiecznych,
  - budowa kompostowni na terenie oczyszczalni ścieków,
  - budowa Zzo;
- rzetelną i dokładną inwentaryzację, a następnie usuwanie z terenu miasta wyrobów zawierających azbest;
- określenie wpływu składowiska na wody rzeki Pasłęki;
- edukację ekologiczną - niska świadomość ekologiczna mieszkańców, w tym szczególnie w zakresie szkodliwości i konieczności usuwania azbestu;

- ochronę powietrza – brak reprezentatywnych badań, zalecana bieżąca wiarygodna kontrola i ciągle obniżanie emisji;
- wody podziemne – obecnie brak problemów, zalecana kontrola ujęć gospodarczych m.in. na terenie byłego browaru;
- wody powierzchniowe – możliwe zagrożenie ze strony oczyszczalni ścieków oraz składowiska – niezbędne wyjaśnienie wpływu oczyszczalni ścieków i składowiska odpadów na wody rzeki Pasłęki;
- gospodarkę wodno-ściekową – niepełne skanalizowanie sugerowany wzrost stopnia skanalizowania;
- stan gleb – zakwaszenie, brak reprezentatywnych danych - zalecana bieżąca wiarygodna kontrola;
- promieniowanie i hałas - brak zidentyfikowanych problemów, zalecana kontrola poziomów;
- obszary chronione, w tym sieć Natura 2000 – ochrona lasów, zalesianie, utrzymanie istniejących form i zasad ochrony, ochrona bioróżnorodności.

Ustalono, że realizacja działań wynikających z „Planów...” może mieć wpływ na okoliczne obszary zaliczane do sieci Natura 2000, jednak jedynie korzystny.

Projekty „Programów...” nie mają większego znaczenia transgranicznego. Mimo położenia gminy miejskiej Braniewo w pobliżu granicy z Rosją, zakładane działania mają raczej charakter lokalny i nie przewiduje się wpływów na środowisko poza granicami kraju.

Po dokonaniu analiz proponowanych rozwiązań stwierdzono brak zasadności proponowania rozwiązań alternatywnych z uwagi na założony wyłącznie pozytywny wpływ na środowisko działań zakładanych planami. Co więcej z uwagi na charakter zamierzeń trudno przyporządkować im możliwe działania zastępcze. Ponadto dokumenty są sformułowane w sposób ogólny i w związku z tym brak możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla wskazanych działań.

Ponieważ projekty „Planu...” i „Programów...” z założenia powstają w celu poprawy jakości środowiska, w tym również zdrowia ludzi (mieszkańców miasta) można jednocześnie założyć, iż niewykonanie działań i zadań przez nie zalecanych wiąże się z jej pogorszeniem.

Reasumując ocenę wpływu działań ujętych w Programie Ochrony Środowiska, Planie Gospodarki Odpadami oraz Programie Usuwania azbestu dla Miasta Braniewa na środowisko oraz mieszkańców, należy stwierdzić, iż większość proponowanych działań będzie charakteryzować się korzystnym oddziaływaniem na środowisko oraz warunki zdrowia i życia mieszkańców miasta, a negatywne skutki związane będą jedynie z koniecznością ingerencji w środowisko przy realizacji niektórych inwestycji i przedsięwzięć, które należałoby rozwiązać pojedynczo i każdorazowo.

13. Streszczenie

Opracowanie niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko Programu ochrony środowiska dla miasta Braniewa na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015, Planu gospodarki odpadami dla miasta Braniewa na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015 oraz Programu usuwania azbestu dla miasta Braniewa wynika z ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2009 nr 84 poz. 700 z późn. zm.). Prognoza zawiera wszystkie wymagane ustawą elementy oraz jest kompatybilna z wytycznymi i analogicznymi opracowaniami wyższych szczebli.

Celem prognozy były:

- analiza i ocena zakresu i prawidłowości uwzględnienia we wspomnianych projektach zagadnień dot. ochrony środowiska, gospodarki odpadami oraz usuwania azbestu,
- analiza i ocena potencjalnych skutków środowiskowych wynikających z działań zakładanych projektami,
- stworzenie materiału pozwalającego na udoskonalenie końcowej wersji opracowywanych, wspomnianych dokumentów.

Analiza celów i zadań ustanowionych w POS, PGO, PUA dla Miasta Braniewo wykazała, iż są one spójne i realizują cele strategiczne wyznaczone m.in. przez:

- Politykę Ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016;
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010;

- Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014;
- Program ochrony środowiska powiatu braniewskiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem kierunków działań na lata 2012-2015;
- Program Ochrony Środowiska Miasta Braniewo na lata 2004 – 2007 z Uwzględnieniem Kierunków Działań w latach 2008 – 2011;
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010;
- Plan gospodarki odpadami dla powiatu braniewskiego na lata 2008-2011;
- Plan gospodarki odpadami Miasta Braniewo na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011;

Kompleksowa analiza i ocena stanu środowiska na terenie miasta pozwoliła wskazać następujące główne problemy w obszarze ochrony środowiska:

- sytuacja formalno-prawna oraz zakres i sposób działania składowiska miejskiego:
  - unormowanie sytuacji formalno-prawnej,
  - uzyskanie pozwolenia zintegrowanego,
  - zamykanie i rekultywacja kwater,
  - budowa instalacji do segregacji odpadów;
- gospodarka odpadami:
  - racjonalna gospodarka odpadami komunalnymi,
  - wyodrębnienie odpadów biodegradowalnych ze strumienia komunalnych,
  - segregacja – niezbędne dalsze rozwijanie świadomości mieszkańców oraz systemu segregacji „u źródła”,
  - opracowanie sposobu postępowania z odpadami powstającymi z wycofywanych z eksploatacji pojazdów oraz odpadów budowlanych,
  - udział w formowaniu obszaru gospodarki odpadami N-W,
  - racjonalna, selektywna gospodarka odpadami niebezpiecznymi, w tym udział w tworzeniu Gminnego Punkt Zbiórki odpadów niebezpiecznych,
  - budowa kompostowni na terenie oczyszczalni ścieków,
  - budowa Zzo;

- rzetelna i dokładna inwentaryzacja, a następnie usuwanie z terenu miasta wyrobów zawierających azbest;
- określenie wpływu składowiska na wody rzeki Pasłęki;
- edukacja ekologiczna - niska świadomość ekologiczna mieszkańców, w tym szczególnie w zakresie szkodliwości i konieczności usuwania azbestu;
- ochrona powietrza – brak reprezentatywnych badań, zalecana bieżąca wiarygodna kontrola i ciągłe obniżanie emisji;
- wody podziemne – obecnie brak problemów, zalecana kontrola ujęć gospodarczych m.in. na terenie byłego browaru;
- wody powierzchniowe – możliwe zagrożenie ze strony oczyszczalni ścieków oraz składowiska – niezbędne wyjaśnienie wpływu oczyszczalni ścieków i składowiska odpadów na wody rzeki Pasłęki;
- gospodarka wodno-ściekowa – niepełne skanalizowanie sugerowany wzrost stopnia skanalizowania;
- stan gleb – zakwaszenie, brak reprezentatywnych danych - zalecana bieżąca wiarygodna kontrola;
- promieniowanie i hałas - brak zidentyfikowanych problemów, zalecana kontrola poziomów;
- obszary chronione, w tym sieć Natura 2000 – ochrona lasów, zalesianie, utrzymanie istniejących form i zasad ochrony, ochrona bioróżnorodności.

W celu określenia potencjalnych możliwości wpływu na środowisko działań zakładanych przez „Plany...” analizie poddano wszelkie działania, zarówno inwestycyjne jak i nieinwestycyjne. Ponieważ wszystkie omawiane opracowania mają jako podstawowy i priorytetowy cel nadrzędny poprawę jakości środowiska oraz życia mieszkańców miasta Braniewa zidentyfikowane wpływy są w ogromnej większości pozytywne.

Przeanalizowano także ocenę możliwości wystąpienia negatywnych wpływów i skutków przypadku braku realizacji założeń „Planów...”.

Potencjalne negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być również związane z fazą realizacji inwestycji. Jako ewentualne długoterminowe oddziaływania zidentyfikowano m.in.:

- nieodwracalne przekształcenia terenów,
- nieodwracalne zmiany w krajobrazie,

- pogorszenie jakości powietrza,
- podwyższenie poziomu hałasu,
- zmiany stosunków wodnych,
- przerwanie szlaków migracji zwierząt itp.

Przy zapewnieniu kierowania się zasadami ochrony dziedzictwa przyrodniczego, prowadzenia całokształtu gospodarki zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju i racjonalnego wykorzystywania zasobów, materiałów, wody i energii, poprawy bezpieczeństwa ekologicznego, ochrony klimatu i zapobiegania niszczeniu ozonu stratosferycznego, odpowiedniej edukacji ekologicznej społeczeństwa, ciągle prowadzenie monitoringu jakości środowiska oraz tworzeniu nowych, odpowiednich mechanizmów prawnych można założyć przynajmniej nie pogorszenie się stanu środowiska naturalnego w związku z realizacją „Programu...”. Ponadto odpowiednie postępowanie, zgodnie z prawem, zapewnia zgodność niniejszego dokumentu z wytycznymi prawa oraz aktualną „Polityką Ekologiczną Państwa...” i „Programami...” wyższego szczebla, jak również strategiami rozwoju miasta i powiatu.

Po rozważeniu ewentualnego znaczenia transgranicznego „Programów..”, stwierdzono, iż mimo położenia gminy miejskiej Braniewo w pobliżu granicy z Rosją, zakładane działania mają raczej charakter lokalny i nie przewiduje się wpływów na środowisko poza granicami kraju.

Po przeanalizowaniu proponowanych zadań i rozwiązań w zasadzie brak zasadności proponowania rozwiązań alternatywnych z uwagi na założony wyłącznie pozytywny wpływ na środowisko działań zakładanych „Planami...” Co więcej, z uwagi na charakter zamierzeń trudno przyporządkować im możliwe działania zastępcze. Ponadto dokumenty (zwłaszcza „Program ochrony środowiska...”) są sformułowane w sposób ogólny i w związku z tym brak możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla wskazanych działań.

Ponieważ projekty „Planu..” i „Programów...” z założenia powstają w celu poprawy jakości środowiska, w tym również zdrowia ludzi (mieszkańców miasta) można jednocześnie założyć, iż niewykonanie działań i zadań przez nie zalecanych wiąże się z jej pogorszeniem. Realizacja zapisów „Programów...” i „Planu...” jest konieczna, gdyż w przypadku jeśli nie zostaną one wdrożone negatywne tendencje mogą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać.

Projekty „Programów...” i „Planu...” określają szczegółowe zasady oceny i monitorowania efektów ich realizacji. W celu zapewnienia kompatybilności sposobów oceny oraz porównywalności ponadlokalnej, część mierników oraz wskaźników ogólnych i szczegółowych, wymiernih i niewymiernih przyjęto z opracowań wyższego szczebla. W celu zapewnienia kompleksowej i całościowej oceny zaproponowano stosowanie wskaźników wymiernih łącznie z propozycją źródeł pozyskiwania danych do weryfikacji, co znacznie ułatwi ich uzyskanie.

Określony w projektach dla miasta monitoring realizacji ustaleń tematycznych opracowań jest właściwy i wystarczający, niemniej jego jakość zależeć będzie od rzetelności dostarczanych danych np. do bazy wojewódzkiej przez wszystkie zainteresowane podmioty gospodarujące odpadami. Zwrócić należy uwagę, iż posiadanie właściwych, wiarygodnych, aktualnych danych i informacji, jak również wyników badań i analiz własnych jest podstawą właściwej oceny, a co za tym idzie aktualizacji niniejszego opracowania.

Reasumując ocenę wpływu działań ujętych w Programie Ochrony Środowiska, Planie Gospodarki Odpadami oraz Programie Usuwania azbestu dla Miasta Braniewa na środowisko oraz mieszkańców, należy stwierdzić, iż większość proponowanych działań będzie charakteryzować się korzystnym oddziaływaniem na środowisko oraz warunki zdrowia i życia mieszkańców miasta, a negatywne skutki związane będą jedynie z koniecznością ingerencji w środowisko przy realizacji niektórych inwestycji i przedsięwzięć, które należałoby rozwiązać pojedynczo i każdorazowo.

Literatura i materiały źródłowe

1. Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzona w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. (Dz.U. 1999 nr 96 poz. 1110);
2. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016;
3. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 (M. P. nr 90 poz. 946);
4. Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014;
5. Program ochrony środowiska powiatu braniewskiego na lata 2008 – 2011 z uwzględnieniem kierunków działań na lata 2012-2015;
6. Program Ochrony Środowiska Miasta Braniewo na lata 2004 – 2007 z Uwzględnieniem Kierunków Działań w latach 2008 – 2011;
7. Wytyczne Ministerstwa Środowiska do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, 2002;
8. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2007-2010;
9. Plan gospodarki odpadami dla powiatu braniewskiego na lata 2008-2011;
10. Plan gospodarki odpadami Miasta Braniewo na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008-2011;
11. Strategia rozwoju miasta Braniewo do 2020 roku,
12. Ochrona środowiska 2007, GUS
13. Ochrona środowiska 2008, GUS
14. Rocznik Statystyczny Województw 2008, GUS
15. Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2006 roku, WIOŚ 2007;
16. Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2007 roku, WIOŚ 2008;

Spis tabel:

Tabela		Strona
numer	tytuł	
1.	Struktura użytkowania gruntów w mieście Braniewo	25
2.	Zadania własne miasta Braniewo zakładane przez „Program ochrony środowiska...”	45
3.	Zadania koordynowane zakładane przez „Program ochrony środowiska...”	50
4.	Ocena wpływu na środowisko działań własnych gminy oraz koordynowanych przed organy wyższego szczebla określonych w „Planie Gospodarki Odpadami...”	53
5.	Ocena wpływu na środowisko na terenie miasta Braniewo działań określonych w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”	56
6.	Ocena wpływu na środowisko działań własnych gminy określonych w „Programie usuwania azbestu...”	57
7.	Możliwe zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji zapisów opracowań	60

*Prognoza oddziaływania na środowisko
Programu Ochrony Środowiska, Planu Gospodarki Odpadami, Programu Usuwania Azbestu
dla Miasta Braniewo na lata 2008-2001 z perspektywą na lata 2012-2015*

Załącznik 1.

**Wykaz nieruchomości zawierających wyroby azbestowe na terenie miasta Braniewa
wg wstępnej inwentaryzacji**

Lp.	Rodzaj wyrobu	Adres nieruchomości	Jedn.	Ilość	Waga [kg]	Uwagi
1.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Moniuszki 16, Braniewo	m ²	81	1134	
2.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. 9 Maja 64-72, Braniewo	m ²	739	10346	
3.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Rzemieśnicza 1, Braniewo	m ²	600	8400	
4.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Botaniczna 3, Braniewo	m ²	431	6034	
5.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Przemysłowa 20, Braniewo	m ²	220	3080	
6.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. 700-lecia 1-3-5-7, Braniewo	m ²	800	11200	
7.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Traugutta 8, Braniewo	m ²	250	3500	
8.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Traugutta 14, Braniewo	m ²	250	3500	
9.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Świętokrzyska 4, Braniewo	m ²	330	4620	
10.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Grota Roweckiego 1-15, Braniewo	m ²	506	7084	
11.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Elbląska, Braniewo	m ²	32	448	
12.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Sowińskiego, Braniewo	m ²	18	252	
13.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Wodna, Braniewo	m ²	124	1736	
14.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Armii Krajowej 6, Braniewo	m ²	400	5600	
15.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Armii Krajowej 68, Braniewo	m ²	205	2870	Rozebrany jeden budynek
16.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Kościuszki 100, Braniewo	m ²	415	5810	
17.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Morska 19, Braniewo	m ²	100	1400	
18.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Lipowa 24, Braniewo	m ²	400	5600	
19.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. 700-lecia 23-33, Braniewo	m ²	1260	17640	
20.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Elbląska 18A, Braniewo	m ²	880	12320	
21.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Elbląska 18B, Braniewo	m ²	880	12320	
22.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. 700-lecia 9-21, Braniewo	m ²	1470	20580	
23.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. J. Matejki 11, Braniewo	m ²	1248	17472	
24.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. 700-lecia 35-39, Braniewo	m ²	630	8820	
25.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Matejki 1, Braniewo	m ²	880	12320	
26.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Matejki 7, Braniewo	m ²	880	12320	
27.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Matejki 3, Braniewo	m ²	880	12320	
28.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Matejki 5, Braniewo	m ²	1258	17612	
29.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Matejki 16B, Braniewo	m ²	880	12320	
30.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Olsztyńska 26, Braniewo	m ²	500	7000	
31.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Olsztyńska 4, Braniewo	m ²	1500	21000	
32.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Kolejowa 1, Braniewo	m ²	1100	15400	
33.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Kościuszki 110, Braniewo	m ²	800	11200	
34.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Traugutta 8, Braniewo	m ²	800	11200	
35.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Traugutta 14, Braniewo	m ²	800	11200	
36.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Żeromskiego 14, Braniewo	m ²	2500	35000	
37.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Królewiecka 54A, Braniewo	m ²	1200	16800	
38.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Wspólna 9, Braniewo	m ²	100	1400	
39.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Wspólna 8, Braniewo	m ²	80	1120	
40.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Królewiecka 41A, Braniewo	m ²	800	11200	
41.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. 9-go maja 49, Braniewo	m ²	210	2940	
42.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Przemysłowa 3, Braniewo	m ²	2500	35000	
43.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Morska 28, Braniewo	m ²	500	7000	
44.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Wileńska 22, Braniewo	m ²	400	5600	
45.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Długa 2, Braniewo	m ²	1000	14000	
46.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Długa 5, Braniewo	m ²	800	11200	
47.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Mrówcza 8, Braniewo	m ²	800	11200	
48.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Drozdowa 32, Braniewo	m ²	160	2240	
49.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Kętrzyńskiego 5, Braniewo	m ²	400	5600	
50.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. 1 maja 19A, Braniewo	m ²	160	2240	
51.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Kopernika 21, Braniewo	m ²	200	2800	
52.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Kopernika 19, Braniewo	m ²	200	2800	
53.	plyty faliste azbestowo-cementowe	ul. Dąbrowskiego 24, Braniewo	m ²	130	1820	
			SUMA	34 687	485 618	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Miasta Braniewo